

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "ОБЛІК І АУДИТ"

галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

здобувача: Макаревської Валерії Валеріївни

Науковий керівник: к.е.н., доцент Марчук У.О.

Робота допущена до захисту в Екзаменаційній комісії з
атестації здобувачів вищої освіти

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доцент Коршикова Р.С.

Київ – 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

Спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи
(гарант) освітньо-професійної
програми

Р.С. КОРШИКОВА

(підпис) (ініціали, прізвище)

2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

Р.С. КОРШИКОВА

(підпис) (ініціали, прізвище)

2023 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти: Макаревської Валерії Валеріївни

очної (денної) форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: "Облік основних засобів в ТОВ «Буковинський сад»"

Тему затверджено наказом ректора Університету від "24" березня 2023 р. № 506-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах

ТОВ «Буковинський сад»

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні та організаційні засади обліку основних засобів ТОВ «Буковинський сад»
(назва розділу)	
Розділ 2	Стан та вдосконалення обліку основних засобів ТОВ «Буковинський сад»
(назва розділу)	
Об'єкт дослідження:	Процес обліку основних засобів підприємства.
Предмет дослідження:	Сукупність теоретичних, методичних та практичних питань, пов'язаних з обліком наявності та руху основних засобів на підприємстві.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Визначення теоретичних та практичних елементів системи обліку основних засобів, їх надходження, наявності та вибуття, за допомогою аналітичних інструментів дослідження ефективності використання таких об'єктів, формулювання рекомендацій на базі проведеного дослідження.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Охарактеризувати організаційні та технологічні особливості ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» та визначити вплив на побудову системи обліку основних засобів; дослідити сутність основних засобів як економічної категорії, їх класифікації, оцінка та рух; розкрити повноту облікової політики щодо основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» та їх відповідальність вимогам НП(С)БО»;
У розділі 2	Розглянути документування операцій з основними засобами на ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»; розкрити порядок відображення синтетичного та аналітичного обліку основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»; здійснити аналітичну оцінку основних засобів на підприємстві; розглянути особливості відображення інформації про основні засоби у фінансовій звітності; запропонувати шляхи вдосконалення системи обліку основних засобів з урахуванням умов воєнного стану.

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

У.О. Марчук

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2023 р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

В.В. Макаревська

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2023 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 94 сторінок. Вона містить 12 таблиць, 32 рисунків, додатки. Список використаних джерел включає 43 найменувань.

«Облік основних засобів в ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Об'єктом дослідження є процес обліку основних засобів підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних питань, пов'язаних з обліком наявності та руху основних засобів на підприємстві.

Мета дослідження. Визначення теоретичних та практичних елементів системи обліку основних засобів, їх надходження, наявності та вибуття, за допомогою аналітичних інструментів дослідження ефективності використання таких об'єктів, формулювання рекомендацій на базі проведеного дослідження.

Відповідно до мети дослідження поставлено наступні завдання:

- охарактеризувати організаційні та технологічні особливості ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» та визначити вплив на побудову системи обліку основних засобів;
- дослідити сутність основних засобів як економічної категорії, їх класифікації, оцінка та рух;
- розкрити повноту облікової політики щодо основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» та їх відповідальність вимогам НП(С)БО»;
- розглянути документування операцій з основними засобами на ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»;
- розкрити порядок відображення синтетичного та аналітичного обліку основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»;
- здійснити аналітичну оцінку основних засобів на підприємстві;
- розглянути особливості відображення інформації про основні засоби у

фінансовій звітності;

- запропонувати шляхи вдосконалення системи обліку основних засобів з урахуванням умов воєнного стану.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів полягають у впровадженні проєкту Наказу про облікову політику підприємства, та методики проведення аналітичної оцінки ефективного використання основних засобів в підприємстві, що призведе до підвищення ефективності використання основних засобів та покращить якість управління ними. Розрахунок коефіцієнтів фондоозброєності, фондovіддачі та рентабельності з наступним їх аналізом, сприятиме своєчасному поліпшенню та оновленню основних засобів та матеріально-технічної бази в цілому.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2023

Рік захисту роботи: 2023

Ключові слова: основні засоби, облік, система обліку, первісна вартість, справедлива вартість, облікова політика, документування, первинні документи, реєстри, синтетичний облік, аналітичний облік, аналіз ефективності, фінансова звітність.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД».....	6
1.1 Організаційні та технологічні особливості діяльності ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» та їх вплив на побудову системи обліку основних засобів	6
1.2 Основні засоби: економічна сутність, класифікація та оцінка.....	14
1.3 Облікова політика щодо основних засобів та її відповідність вимогам НП(С)БО.....	23
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД».....	32
2.1 Документування операцій з основними засобами у ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД».....	32
2.2 Синтетичний та аналітичний облік основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД».....	39
2.3 Аналітична оцінка ефективності використання основних засобів на підприємстві.....	47
2.4 Формування інформації про основні засоби у фінансовій та внутрішньогосподарській звітності та напрями її удосконалення в умовах воєнного стану	57
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ.....	74

ВСТУП

Актуальність теми. Основу майнового потенціалу суб'єкта господарювання складають основні засоби, які виступають ключовим виробничим активом, тому напряду впливають на результати діяльності підприємства. Частка вартості об'єктів ОЗ переноситься на собівартість виготовленої продукції в ході їх експлуатації, тому забезпечення ефективності використання таких активів залишається актуальним питанням для господарської одиниці.

Ефективність функціонування суб'єктів господарювання формує економічний потенціал України. За даними Міністерства аграрної політики, сільське господарство, за результатами 2021 року, показало найвищий відсоток ВВП посеред інших галузей – 10%. Також на агропродовольчу продукцію припадає близько 41% за рік у загальному експорті України. Діяльність підприємств залежить від стану, ефективності та доцільності використання основних засобів. Аналіз забезпеченості, ефективності експлуатації, використання технічних потужностей та інших показників використання основних засобів дозволять приймати результативні управлінські рішення націлені на підвищення ефективності їх використання та як результат фінансового розвитку підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток теоретичних, практичних та методологічних засад організації системи обліку основних засобів внесли науковці М.Т. Білуха, Й.С. Заварський, С.П. Кривенко, Л.М. Ременюк, О.І. Степаненко. Дослідженню проблем обліку основних засобів у сільському господарстві присвячені роботи таких відомих авторів, як: В.Я. Амбросов, А.В. Бурковська, Ф.Ф. Бутинець, М.М. Коцупатрий та інші. Та все ж питання обліку основних засобів вимагає допрацювань, що враховуватимуть умови сьогодення.

Мета дослідження полягає в визначенні теоретичних та практичних елементів системи обліку основних засобів, їх надходження, наявності та вибуття, за допомогою аналітичних інструментів дослідження ефективності використання таких об'єктів,

формулювання рекомендацій на базі проведеного дослідження. Поставлено наступні **завдання**:

- охарактеризувати організаційні та технологічні особливості ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» та визначити вплив на побудову системи обліку основних засобів;
- дослідити сутність основних засобів як економічної категорії, їх класифікації, оцінка та рух;
- розкрити повноту облікової політики щодо основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» та їх відповідальність вимогам НП(С)БО»;
- розглянути документування операцій з основними засобами на ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»;
- розкрити порядок відображення синтетичного та аналітичного обліку основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»;
- здійснити аналітичну оцінку основних засобів на підприємстві;
- розглянути особливості відображення інформації про основні засоби у фінансовій звітності;
- запропонувати шляхи вдосконалення системи обліку основних засобів з урахуванням умов воєнного стану.

Об'єктом дослідження виступає процес обліку основних засобів підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних питань, пов'язаних з обліком наявності та руху основних засобів на підприємстві.

Задля вирішення поставлених завдань використовуються такі **методи дослідження** як історичний, філософський та порівняльний при дослідженні економічної сутності основних засобів; системний аналіз та економіко-математичний, аналітичний методи – для визначення якості інформації та розробки первинних документів та оцінки обліку у підприємстві, графічного відображення – для

висвітлення обліку та аналізу основних засобів; методи індукції і дедукції та інших прийомів економіко-статистичного дослідження для з'ясування принципів обліку ОЗ.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів полягають у теоретико-методологічному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій з питань організації системи обліку та аналізу ефективності використання основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», що сприятиме підвищенню економічному потенціалу підприємства. Відповідно нами були розроблені пропозиції щодо практичних та теоретичних проблем обліку операцій пов'язаних з основними засобами, а саме: формовано проект облікової політики для ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» та обґрунтовано доцільності її впровадження в контексті питання системи обліку основних засобів та розраховано коефіцієнти фондоозброєності, фондівіддачі та рентабельності з подальшим їх аналізом, що дозволить покращити матеріально-технічну базу підприємства. (Довідка про впровадження від 27.05.2023)

Апробація результатів. За результатами дослідження було підготовлено тези доповідей на тему: «Особливості обліку основних засобів в умовах воєнного стану» та прийнято участь у VIII Всеукраїнській науково-практичній студентській конференції 11 травня 2023 р. «Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку».

Інформаційна база включає законодавчі та нормативні документи, електронні підручники, економічна література, розрахункові показники майнового стану, документи первинного обліку, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, форми фінансової звітності ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД».

Структура роботи. Кваліфікаційна бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний текст роботи представлено на 59 сторінках. Загальний обсяг роботи 94 сторінки. Робота містить 12 таблиць і 32 рисунків, 9 додатків, список використаних джерел включає 43 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

1.1 Організаційні та технологічні особливості діяльності ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» та їх вплив на побудову системи обліку основних засобів

Суб'єкт господарювання в процесі своєї безпосередньої діяльності, розвитку та масштабування вибудовує певну систему, що упорядковує ряд виробничих та невиробничих процесів задля підвищення продуктивності, тобто відтворення того ж предмету діяльності за менших затрат матеріальних та часових ресурсів. Це може відбуватися як навмисно, застосовуючи відповідні інструменти, так і ненавмисно, оскільки кожен суб'єкт прагне полегшити наявні процеси інтуїтивно створюючи свої системи. Проблемою такого підходу буде все ж відсутність фундаментальних основ, що підтримуватимуть актуальність даних систем, тому з часом підприємство виявляє необхідність у навмисній побудові системи і вдається до цього зберігши та покращивши свою діяльність.

Особливо актуальним для життєздатності підприємства, в сучасних умовах, є побудова та наявність системи обліку, відсутність якої можемо порівняти з вищезгаданим другим підходом. У своїй сутності система обліку – сукупність елементів певної форми та змісту, що регулярно взаємодіють та є пов'язані між собою (рис. 1.1).

Варто зазначити, що у системі обліку відображають саме фактори змін в об'єктах спостереження, а не події, які характеризують економічну діяльність, що пов'язана з технологією здійснення робіт або перетворенням використаних ресурсів у

кінцеву продукцію та їх натуральне вираження.

Рисунок 1.1 – Елементи системи обліку

Джерело: сформовано автором за даними [2]

В цьому контексті доцільно розмежувати факти відповідно до їх змісту, оскільки факт – явище, процес чи подія, що відбулася у реальності, під час саме господарської діяльності, що може нести не тільки виробничий характер (рис. 1.2) [2].

Рисунок 1.2 – Класифікація факторів змін в об'єктах спостереження

Джерело: сформовано автором за даними [2]

В обліку фіксують не весь ряд фактів, а тільки ті, що можуть бути оцінені у грошовому вимірнику. Факти які пов'язані із характеристикою середовища (колір

того чи іншого об'єкту, фізіологічний стан кадрів, стан атмосфери та інше) відповідно не фіксуються. Облік фіксованих фактів здійснюється бухгалтерією [2].

Систематизація та практичне вираження ключових елементів системи обліку, в контексті окремого підприємства, висвітлюють через його облікову політику, яка в свою чергу позначає насамперед внутрішній документ, що вміщує ряд принципів, процедур та методів, які застосовує у своїй діяльності господарська одиниця для складання та подальшого подання фінансової звітності. Оскільки, відповідно до нормативів, передбачено, що підприємство самостійно формує власну облікову політику та визначає її окремі елементи опираючись тільки на дотримання єдиних засад, стає зрозумілим, що стандарт облікової політики як такий відсутній та її формуванню передують ряд факторів впливу, що варто враховувати (рис. 1.3) [6].

Рисунок 1.3 – Фактори формування облікової політики підприємства

Джерело: сформовано автором

ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» розташоване та функціонує в с. Сербичани, Дністровського району, Чернівецької області охоплюючи й сусідні населенні пункти в розрізі масштабів діяльності. Підприємство провадить свою діяльність у відповідності до нормативно-правових стандартів законодавства й внутрішнім нормативним регуляторам (рис. 1.4).

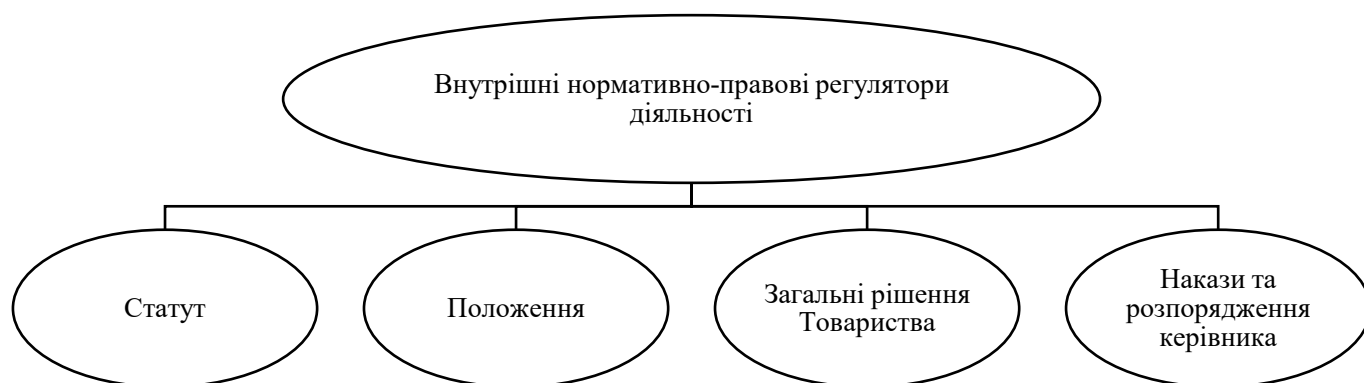

Рисунок 1.4 – Внутрішні нормативні документи, які регулюють діяльність підприємства

Джерело: сформовано автором

Відповідно до офіційної відкритої інформації, ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» працює в галузі сільського господарства, а основним видом економічної діяльності ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» на дату 01.12.2022 є вирощування зерняткових і кісточкових фруктів, що є досить поширеним в даній місцевості. Та окрім основного напрямку, суб'єкт охоплює й ряд супутніх видів діяльності з вирощування різного типу рослин, виробництві фруктових та овочевих соків, інших продуктів харчування, оптова та роздрібна торгівля, насамперед продукцією основної діяльності, послуги з консультування в питаннях комерційної діяльності, оренди транспортних засобів, тощо.

Такий широкий спектр, насамперед, виробничої діяльності передбачає наявність ряду матеріальних активів, що тягнуть за собою відповідні вимоги до їх обліку та відображення. Серед них, в першу чергу значна кількість земельних ділянок (власних та орендованих), будівель (складових, виробничого призначення, тощо),

транспортних засобів різного характеру та інші супутні засоби праці. Що в контексті специфіки галузі є типовим та все ж має свій слід у формуванні системи обліку.

Щоб виділити які саме організаційні особливості діяльності досліджуваного підприємства безпосередньо впливатимуть на систему обліку, варто встановити сутність цієї категорії в розрізі актуального питання. Тож, організаційні складові виробничого підприємства розрізняють за окремими ознаками, що є в основі розуміння категорії організаційних особливостей (рис. 1.5).

Рисунок 1.5 – Класифікація організаційних ознак підприємства

Джерело: сформовано автором

За формою власності, ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» є недержавною власністю. Статутний фонд юридичної особи наразі дорівнює 62 000 грн. та формується внесками чотирьох засновників у відсотковому відношенні 50/20/20/10, що дає зрозуміти ще одну організаційну ознаку – підприємство є корпоративним. Учасники несуть ризики збитків, які пов'язані з діяльністю юридичної особи, суто в межах вартості свого внеску та не відповідають за зобов'язаннями товариства.

Відповідно до організаційно-економічних основ, організація

«БУКОВИНСЬКИЙ САД» класифікується як вид господарського товариства, а саме товариство з обмеженою відповідальністю.

Відповідно до статуту підприємства, прибуток Товариства утворюється з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних та порівняних до них витрат і витрат на оплату праці. З балансового прибутку товариства сплачуються податки та інші збори і платежі, передбаченні законодавством України. Чистий прибуток, одержаний після вказаних розрахунків, залишається в повному розпорядженні Товариства та використовується за рішенням загальних зборів учасників Товариства.

Органами управління ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» виступають Загальні збори Учасників Товариства, що складаються із учасників та Виконавчий Орган. Скликаються такі збори у відповідності до норм закону – не рідше двох разів на рік. При присутності учасників, що сумарно володіють 60% голосів, збори можуть вважатись повноважними, та в питаннях, що безпосередньо потребують одностайності є обов'язковим присутність всіх учасників.

Іншою ж стороною впливу на формування облікової системи будуть технологічні особливості діяльності ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД». Як такого чіткого розмежування організаційних та технологічних факторів в профільній літературі практично не зустрічається, однак пропонуємо використовувати ці дві категорії як окремі. До технологічних особливостей діяльності суб'єкта варто відносити більш практичні елементи діяльності, що матимуть вплив на формування системи обліку, такі як технічне забезпечення, обсяги та вид діяльності, система оподаткування, тощо. Важливо, що дані категорії теж в своїй мірі виконують організаційну функцію, це невід'ємна риса в контексті побудови облікової системи, та на відмінну від вищеперерахованих організаційних ознак мають менш теоретичний характер та уможливають окремі поодинокі розрахунки чи відображення динаміки.

Опираючись на дані про балансову вартість активів, чистий дохід від реалізації та середню чисельність працівників, що дорівнює 332 433 тис. грн., 86 489 тис. грн.

та 223 працюючих відповідно, за інформацією про діяльність у 2022 році, можемо зробити висновок, що підприємство відносять до категорії середнього бізнесу.

Вид економічної діяльності ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» передбачає залученість значної кількості біологічних активів, що виступають одним з основних виробничих ресурсів. Для забезпечення життєдіяльності таких активів підприємство орендує 258 земельних ділянок та утримує у власності ще 4.

Такі ресурси неодмінно потребують кадрів різного профілю діяльності, починаючи від агрономів та адміністративного персоналу, закінчуючи водіями сільськогосподарської техніки та людьми, що займаються збором урожаю посезонно та складають валову частку серед чисельності працівників. Забезпечення виробничого персоналу необхідними засобами праці теж входить в завдання підприємства, тому серед ряду основних засобів, налічується різного плану сільськогосподарська техніка, транспортні засоби, що забезпечують перевезення працівників, складські та виробничі будівлі, багаторазові тари для транспортування та зберігання продукції, тощо. Окремі об'єкти зазнають технічних несправностей, в періоди сезонних робіт, що тягне за собою ще одне явище, що варто враховувати – необхідність ремонту чи заміни.

Безперечно, врахування організаційних та технологічних особливостей діяльності підприємства забезпечить розуміння логіки побудованої системи обліку загалом та в окремих її аспектах чи категоріях. Та для повноти визнання ефективності актуальної облікової системи, варто опиратись на її функціональність (рис. 1.6) [7].

Рисунок 1.6 – Функції бухгалтерського обліку

Джерело: сформовано автором на основі [7].

Контрольна функція забезпечуватиме можливість проконтролювати ефективність використання та збереження всіх видів ресурсів, в тому числі основних засобів, виконання виробничих планів, нормативів, а також становище дотримання регулюючих нормативних актів, контрактів та угод.

Оціночна ж в свою чергу допоможе втілювати вартісне вимірювання облікових об'єктів, на основі чого уможлиблюється визначення фінансових результатів діяльності ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», порівнювати результати за попередні чи наступні періоди та передбачувати динаміку діяльності.

Базова та водночас ключова функція – інформаційна, що завдяки бухгалтерських прийомів здатна формувати та передавати інформацію про результати діяльності, здійснення господарських операцій та наявність, рух, джерела утворення господарських активів [7].

Отже, можемо зробити наступний висновок, що організаційні та технологічні фактори підприємства є ключовими елементами, що формують систему обліку в цілому. Так, під час дослідження було визначено, такі елементи впливу, як форму власності, організаційно-правову форму, спосіб формування, джерела та частки статутного капіталу, галузь та види економічної діяльності, органи управління, класифікаційні ознаки підприємства що говорять про його масштаб та ряд інший організаційно-технологічних ознак.

Відповідно до чого, можемо сформулювати, що суб'єкт господарювання «БУКОВИНСЬКИЙ САД» є недержавним підприємством, що за формою класифікується як Товариство з обмеженою відповідальністю, яке відповідно до кількісних показників є середнім за розміром та функціонує в напрямі вирощування зерняткових і кісточкових фруктів (і не тільки), має ряд активів, в тому числі основних засобів, що забезпечують окремі етапи діяльності.

На базі цього формується особлива система обліку, що враховує всю сукупність факторів та забезпечує ефективне виконання ключових функцій бухгалтерського обліку.

1.2 Основні засоби: економічна сутність, класифікація та оцінка

Базова ціль функціонування будь якого підприємства є отримання прибутку за результатами своєї діяльності протягом певних циклів. Досягнення таких цілей на пряму залежить від економічного потенціалу наявних ресурсів, зокрема основних засобів що забезпечують виробничі процеси на підприємстві.

Тому очевидним стає те, що рівень технологічного розвитку, поточний стан та сам процес експлуатації таких об'єктів безпосередньо впливатиме на результати діяльності підприємства в довгостроковій перспективі. Вважається, що об'єкт основних засобів як такий, є засобом праці, що використовується людиною у виробничих процесах, на який вона може вплинути на пряму або ж видозмінюючи для досягнення певних цілей.

Функціонально у виробничому процесі розділяються три основні групи засобів праці (рис. 1.7) [8].

Рисунок 1.7 – Групи засобів праці

Джерело: сформовано автором на базі [8]

Отже, засоби праці це інструмент, що використовує працівник разом із вже наявними навичками.

В процесі розвитку та вдосконалення облікових процесів визначення «основні засоби» уточнювались, змінювались та переглядались.

В певний період, поняття, що означувало засоби праці, розкривав термін «основні фонди». Використовували його здебільшого у фінансовому аналізі, тоді як в бухгалтерському обліку застосовували «основні засоби». На базі цього науковцями неодноразово підіймалось питання тотожності цих двох термінів. Думки розділились та загалом сформувались два основні погляди на це питання:

- 1) терміни є тотожними та в цілому взаємозамінними;
- 2) це окремі визначення, які мають спільні точки зору.

Серед тих, хто все ж розглядає ці два поняття як тотожні (Н.І. Верхоглядова, Й.С. Заварський, та інші), можемо помітити, що при відображенні терміну «основні засоби» часто поряд в дужках позначали й «основні фонди». Від так представники іншого погляду, а це і В.В. Остапенко, і В.А. Кулик, і Л.М. Раменюк обґрунтовували його наступним означенням : «основні засоби – це вартісне вираження основних фондів».

Підходи до ототожнення понять періодично зустрічаються в профільній літературі. Зокрема під цю тенденцію потрапляють такі дефініції як «основні засоби» та «основні фонди» або ж «основні фонди» та «основний капітал». Викликано це тим, що така категорія як основні засоби корелює не тільки в межах облікових процесів, а й дослідженнях економічної теорії [1].

Тож, з погляду економічної теорії, поняття основні засоби – матеріальне знаряддя, яке використовує підприємство у своїй діяльності протягом періоду, що триває більше одного року з дати введення їх в експлуатацію та вартість яких зменшуватиметься у зв'язку із фізичним та моральним зносом.

З погляду ж бухгалтерської практики, ОЗ характеризують як необоротні матеріальні активи, що перебувають на підприємстві задля використання їх у господарській діяльності, період використання яких є більше 365 календарних днів.

Для визначення сутності категорії «основні засоби» варто розглянути

трактування на рівні міжнародних та національних нормативних актів (додаток А). Також, окрім нормативів доцільно порівняти дефініції які використовують у своїх працях зарубіжні та вітчизняні науковці (додаток Б). Розглянувши погляди авторів з питання визначення сутності основних засобів, можна підсумувати які тлумачення найбільше застосовуються (рис. 1.8).

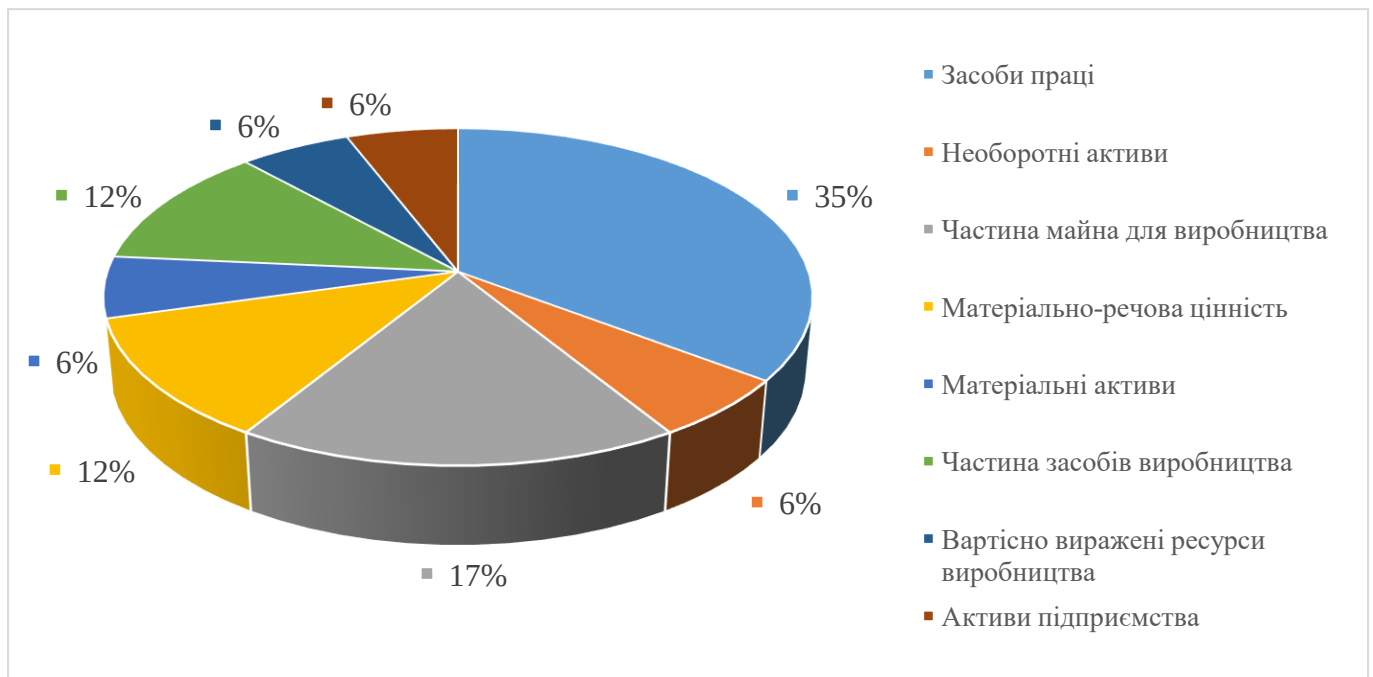

Рисунок 1.8 – Поняття «основні засоби» у різних площинах наукових поглядів

Джерело: узагальнено автором

Розглянувши актуальні підходи до визначення терміну «основні засоби» стає помітно, що все ж кожен із представлених нормативно-правових актів трактує дане поняття виходячи зі специфіки власної сфери діяльності, що в цілому є логічним. Отже, приходимо до висновку, що попри відсутність однозначного визначення, сутність та призначення категорії основних засобів здебільшого однаково відображається незалежно від джерела.

Оскільки категорія основних засобів є доволі багатогранною за своїм змістом, існує окрема класифікація (рис. 1.9), що поділяє об'єкти на види за способом надходження чи використання, призначенням або ж належністю, тощо.

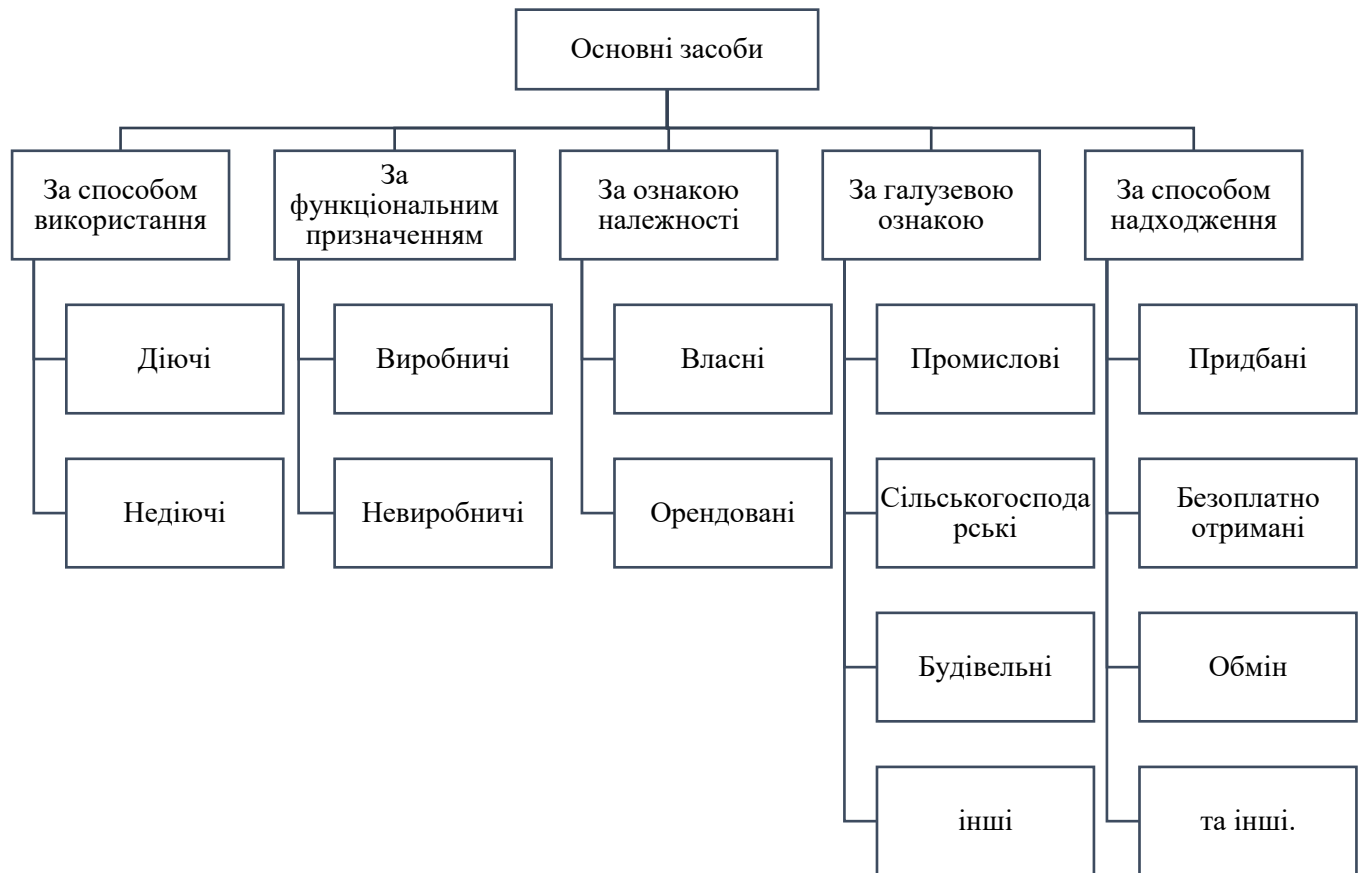

Рисунок 1.9 – Класифікація основних засобів за ознаками

Джерело: сформовано автором

В практиці ж варто звернутись до актів, які регулюють та встановлюють класифікацію на законодавчому рівні. Тут доречно розглянути безпосередньо національні стандарти Податкового Кодексу та Національних стандартів бухгалтерського обліку (табл. 1.1).

Отже, є 16 груп за якими класифікують об'єкти основних засобів, та якихось значних розбіжностей в підході до класифікації в розглянутих актах не помічено.

Первісній оцінці основного засобу передують умови визнання самого об'єкту як саме активу. Оскільки, при не відповідності саме критеріям, що регламентують об'єкт як актив, оцінити його не буде можливим. Тож порівняємо критерії визнання за стандартами України, декількох інших країн та міжнародними (додаток В).

Таблиця 1.1 – Порівняння класифікації основних засобів за ПКУ та НП(С)БО 7
«Основні засоби»

Група	Податковий Кодекс України	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»
1	2	3
Земельні ділянки	+	+
Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	+	+
Будівлі, споруди, передавальні пристрої	+	+
Машини та обладнання	+	+
Транспортні засоби	+	+
Інструменти, прилади, інвентар, меблі	+	+
Тварини	+	+, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю.
Багаторічні насадження	+	+, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю, а також плодоносні рослини.
Інші основні засоби	+	+
Інші необоротні матеріальні активи	-	+, Якщо матеріальні цінності ми не можемо віднести до жодної з вищезгаданих груп, ми визначаємо їх відповідно до переліку «інших необоротних матеріальних активів» (далі)
Бібліотечні фонди	+, збереження Національного архівного фонду України	+
Малоцінні необоротні матеріальні активи	+	+
Тимчасові (нетитульні) споруди	+	+
Природні ресурси	+	+
Інвентарна тара	+	+
Предмети прокату	+	+
Інші необоротні матеріальні активи.	-	+
Довгострокові біологічні активи	+	-

Джерело: сформовано автором за даними [19], [22]

Відповідно до національних нормативів, в Україні за базовими критеріями визнання розуміють можливість вірогідного визначення вартості об'єкту та ймовірність отримання економічних вигод в майбутньому [19].

Після достовірного визнання об'єкту ОЗ як активу варто вдатися до його ціннісної оцінки. Процес оцінки є доволі складним за рахунок різноманіття видів, методів та інших сторонніх особливостей, що також можуть впливати на хід оцінки.

Відповідно, за різних умов та на різних етапах об'єкт основних засобів може бути оцінений за одним з можливих методів, що застосовують у нашій та зарубіжній

практиці: оцінка за первісною, справедливою, переоціненою, ліквідаційною, залишковою, ринковою, чистою вартістю реалізації, митною вартістю, тощо. Виділяють три основні способи в контексті оцінки основних фондів (рис. 1.10).

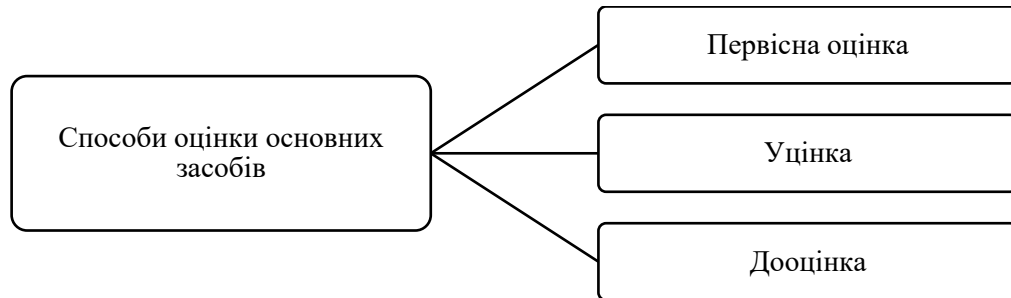

Рисунок 1.10 – Способи оцінки основних засобів

Джерело: сформовано автором за даними [19]

За процесу первісного придбання, ОЗ оцінюються за собівартості, справедливою чи залишковою вартістю, опираючись все ж на спосіб надходження окремого об'єкта. Пріоритетною в розрізі бухгалтерського обліку для господарських одиниць залишається оцінка за історичною (фактичною) собівартістю [19].

В нормативному полі зазначається наступний перелік витрат, що вміщує в собі вищезгадана категорія - первісна вартість (рис. 1.11).

Рисунок 1.11 – Витрати, що входять до первісної вартості основного засобу

Джерело: сформовано автором за даними [19]

Якщо порівнювати формування первісної вартості об'єктів основних засобів, що регламентуються МСБО 16 та НП(С)БО 7, при їх будівництві (виробництві), обмінні, придбанні за рахунок грантів, придбанні за рахунок пайових інструментів, поточному чи капітальному ремонті, можемо зробити висновок, що в незалежності від способу отримання об'єкта, капітальні витрати для його придбання вміщують суто необхідні для поточної мети витрати.

Звертаючись до питання дооцінки та уцінки, варто сказати що ці елементи є досить важливими в розрізі оцінки ОЗ, оскільки дооцінка включається до складу додаткового капіталу, а уцінка до складу витрат. Більш широко поняття даних категорій розкривається в НП(С)БО 7.

Справедлива вартість не має за собою якогось однозначного та чіткого способу її визначення, можливо це і є однією з причин її не частого застосування в бухгалтерській практиці. Та навіть попри те, оцінка за справедливою вартістю передбачена в ряді точок взаємодій, це і отримання об'єктів ОЗ від засновників, і обмінні операції, і окремі випадки в ході використання об'єкта. Однак, складність в елементі розрахунку все ж звужує коло можливого застосування цього підходу [19].

При виборі методу оцінки основних засобів, варто звертатись не тільки до переваг методу, а й оцінювати ризики пов'язані з його недоліками (рис. 1.12), (рис. 1.13).

Рисунок 1.12 – Переваги та недоліки методу оцінки за первісною вартістю

Джерело: сформовано автором

Рисунок 1.13 – Переваги та недоліки методу оцінки за справедливою вартістю

Джерело: сформовано автором

Проаналізувавши позитивні та негативні аспекти вищезгаданих методів, робимо висновки, що підприємствам, в тому числі й ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», варто розглянути можливість переходу на оцінку вартісної цінності активів безпосередньо за справедливою вартістю, враховуючи актуальну перспективу глобалізації бухгалтерського обліку. Оскільки саме цей метод дозволяє прийняття управлінських рішень з високим ступенем ризику, допомагає забезпечити достовірність оцінки вартісної цінності активів та відображає фактичну економічну ситуацію. Також, враховуючи, що даний метод залишається обов’язковим стосовно певних господарських операцій, відповідно до регламентованих стандартів, це буде досить доречно в контексті й інших операцій.

В ході строку корисного використання об’єкт ОЗ втрачає свою цінність, або ж іншими словами – зношується. Економіст К. Маркс під зносом розумів саме частку вартості основного капіталу, що він передає її товару опісля безпосереднього його використання, при чому - відповідно тому вартісному вимірнику, у який він втрачає власну споживчу цінність. В ході життєвого циклу ОЗ, щомісяця нараховується частка цінності об’єкта у вигляді амортизаційних відрахувань, що й можемо зіставити із споживчою цінністю К. Маркса.

Опрацьовуючи наукові праці, законодавчі нормативи та інші джерела по цій темі, думаю доцільно ідентифікувати знос як фізичну категорію, що уособлює втрату частини функціональних можливостей ОЗ в наслідок їх експлуатації. Звідси варто згадати, що знос розмежовують на три види, два з яких (фізичний та при бездіяльності) вважають безпосередньо об'єктами бухгалтерського обліку (рис.1.14) [19].

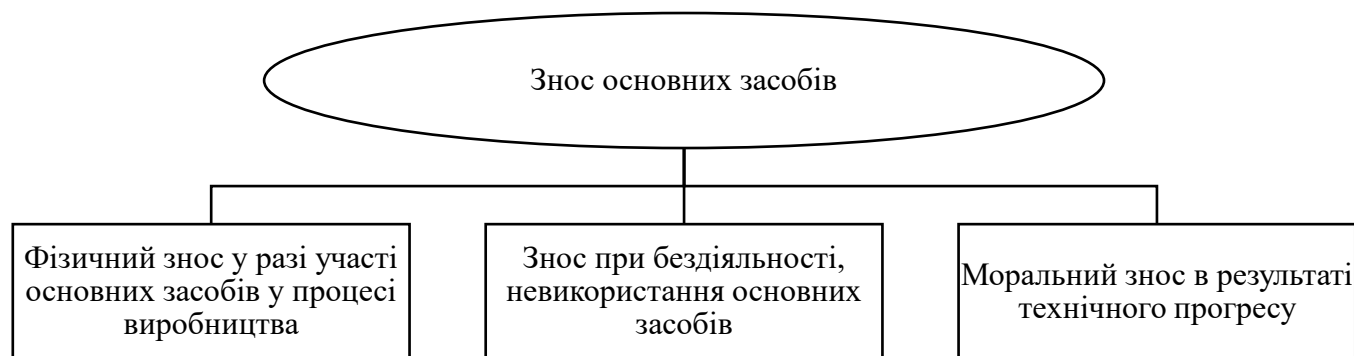

Рисунок 1.14 – Види зносу основних засобів

Джерело: сформовано автором за даними [19]

Знос нараховується системно на всі ОЗ, що є на балансі підприємства у вигляді амортизаційних відрахувань. Тож, за амортизацією варто розуміти категорію, що собою представляє етап кругообігу таких об'єктів, що переносять частку яка амортизується під час зносу безпосередньо на готовий продукт. Перенесена вартість в свою чергу відшкодовується при випуску продукції. Цей процес можемо назвати циклічним в ході господарської діяльності.

Отже, в ході дослідження питання сутності «основних засобів», визначено, що в контексті трактування самого поняття виникають спірні думки тож в цілому рекомендовано все ж опиратись за нормативну базу, стандарти національного та міжнародного рівня. Звідси стає зрозуміло, що за своєю сутністю, основні засоби - це категорія об'єктів, що вони за умови відповідності критеріям визнання, визнаються суб'єктами господарювання як активи, які використовуватимуться насамперед у діяльності підприємства на строк експлуатації, що перевищує один рік. В ході

використання об'єкт зазнає зносу, що оцифровується у вигляді амортизаційних відрахувань із щомісячним їх нарахуванням опираючись на обраний метод. В обов'язковому порядку групи матеріальних активів піддаються оцінці їх вартості за одним із відомих підходів (первісна, справедлива, залишкова, ліквідаційна, тощо) враховуючи події що передували оцінці (надходження, продаж, ліквідація, тощо). Категорія основних засобів є чи не ключовим виробничим ресурсом, тому варто розуміти всі операційні деталі, що стоять за їх використанням.

1.3 Облікова політика щодо основних засобів та її відповідність вимогам НП(С)БО

При побудові системи обліку для суб'єкта господарювання відкривається широкий вибір методів та процедур обліку, складу бухгалтерських рахунків та способів оцінки. Та таку свободу вибору все ж обмежують нормативи регулювання обліку, що визначають та законодавчо закріплюють чіткі методики на національному та міжнародному рівнях. Проте це не варто розуміти як недолік, скоріше як додатковий орієнтир для формування сукупності базових та альтернативних організаційних елементів, що в подальшому закріплюються обліковою політикою на рівні підприємства. Тож, стає зрозуміло, що саме вибір та обґрунтування складових облікової політики, що забезпечить в подальшому ефективне функціонування всієї системи обліку є важливою частиною обліково-економічної діяльності суб'єкта.

В загальному розумінні «політика» означає траєкторію поведінки конкретного суб'єкта у відношенні до певного об'єкта для забезпечення реалізації встановлених цілей. Звідси розуміємо, що формування тої чи іншої політики, будь це фінансова, облікова чи амортизаційна, в будь якому випадку потребує відповіді на три ключових питання, що визначатиме основні її складові (рис. 1.15).

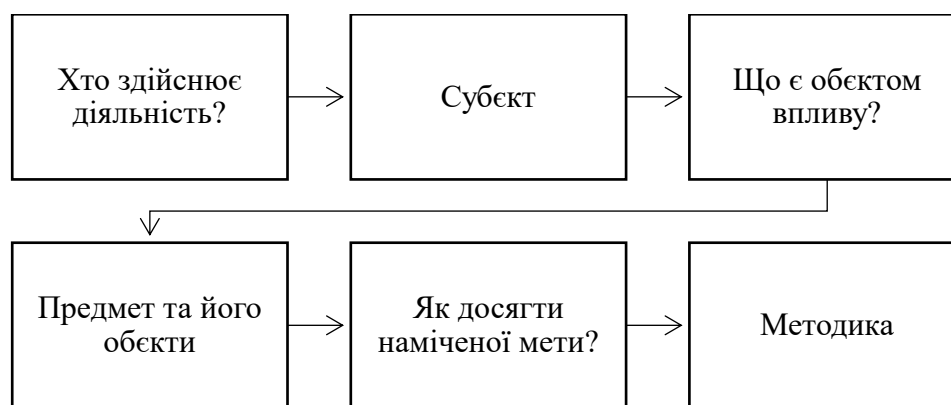

Рисунок 1.15 – Загальна схема формування політики на підприємстві

Джерело: сформовано автором за даними [2]

За такими міркуваннями, трактувати облікову політику можемо як діяльність людей направлену на управління бухгалтерським обліком для досягнення окремої мети. Ще одним важливим фактором виходячи з такого трактування буде безпосередня наявність мети відповідно до реалізації якої будуть обрані альтернативні методи та прийоми.

Тож, підсумовуючи можемо сказати, що в широкому розумінні, метою формування облікової політики буде отримання максимального сумарного ефекту від функціонування суб'єкта, враховуючи при тому ще й пріоритети та цілі (оперативні, стратегічні, тактичні) діяльності підприємства.

В свою чергу, мета тої чи іншої діяльності досягається постановкою та вирішенням окремих завдань. Тож враховуючи, що національна облікова система передбачає реалізацію не однієї, а відразу ряду функцій (фінансову, податкову, управлінську), ключовим завданням облікової політики в контексті фінансового обліку буде забезпечити дотримання єдиних вимог складання фінансової звітності, а також нормативів фінансових коефіцієнтів [3].

Задля сприяння ефективної та успішної діяльності суб'єкт господарювання самостійно розробляє свою облікову політику враховуючи відповідно цілі, мету, завдання та ряд інших факторів, що формуватимуть кінцеву її структуру, закріплюючи такі положення у внутрішньому регулюючому нормативі – наказу про

облікову політику. Наразі, в ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» даний документ є відсутнім, тому зважаючи на доцільність наявності такого напрямку нормативів, нами був розроблений проект облікової політики в контексті актуального виду діяльності та ще переліку ключових елементів, що безпосередньо мають вплив на її формування, насамперед опираючись на національні стандарти (додаток Д).

Як вже згадувалось, на формування облікової політики впливає ряд факторів, серед яких: вид діяльності, форма власності, організаційно – правова форма, чисельність працівників, вартість активів та обсяги діяльності, наявність матеріальної бази, тощо. Та варто зазначити, що в розрізі саме сільськогосподарських підприємств, окрім перелічених факторів, також має вплив і форма організації бухгалтерського обліку. Опираючись на національні стандарти, відомо, що ведення обліку можливе чотирма способами (рис. 1.16) [13].

Рисунок 1.16 – Способи ведення обліку на підприємстві

Джерело: сформовано автором за даними [13]

Враховуючи актуальну практичну ситуацію функціонування бухгалтерії та обсяги діяльності, в проєкті запропоновано закріпити вже створену бухгалтерську

службу на чолі з головним бухгалтером. Наступним елементом впливу на формування також є вибір Плану рахунків, що використовується на сільськогосподарському підприємстві (рис. 1.17) [4].

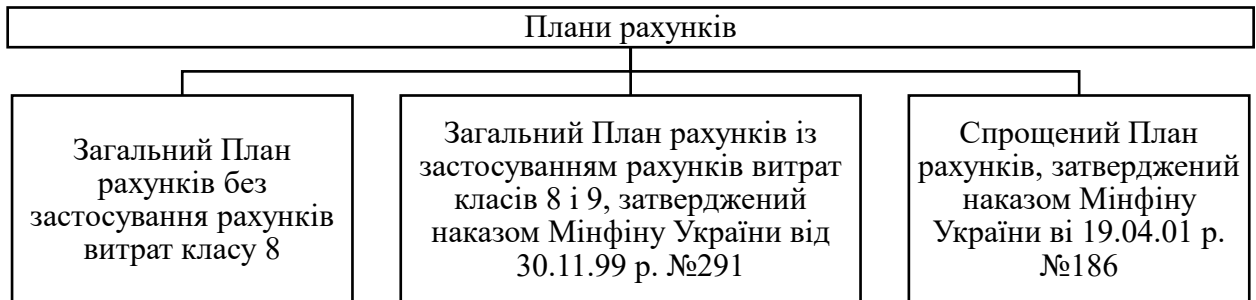

Рисунок 1.17 – Рекомендовані плани рахунків для сільськогосподарської галузі

Джерело: сформовано автором за даними [4]

Основою формування облікової політики виступають запровадженні національні стандарти бухгалтерського обліку, на базі яких відбувається вибір альтернативних методів, принципів, та процедур, що пов'язані з оцінкою окремих статей фінансової звітності.

Під методом бухгалтерського обліку розуміють групу способів та прийомів націлених на відображення облікових об'єктів з метою обчислення показників, які є необхідними для управління господарською та фінансовою діяльністю підприємства. Розмежовують ряд елементів методу бухгалтерського обліку (рис. 1.18).

Рисунок 1.18 – Складові методу бухгалтерського обліку

Джерело: сформовано автором за даними [2]

Наявність впровадженого внутрішнього стандарту допоможе управлінцям, керівникам та контролюючим органам розуміти поточні та потенційні можливості облікової системи окремого суб'єкта, а також методичні й організаційні підходи до її формування. Внутрішнім регулятивним документом, де й відображатимуться розроблені та затверджені складові облікової політики, відповідно до законодавчих стандартів є Наказ про облікову політику (на рівні підприємства). В даному нормативі варто відображати всі способи та процедури, які використовує суб'єкт господарювання задля коректного відображення операцій, фінансового стану, забезпечення об'єктивності облікових показників, що в подальшому використовуються для складання фінансової звітності, а також достовірного визначення результатів діяльності [9].

Тож, задля системного отримання достовірної інформації про господарську діяльність та коректного її відображення, формування та дотримання особистої облікової політики на підприємстві є важливою умовою. На жаль, в аграрній галузі при її формуванні часто допускають ряд значних недоліків, що відповідно потребують уваги та їх усунення (рис. 1.19).

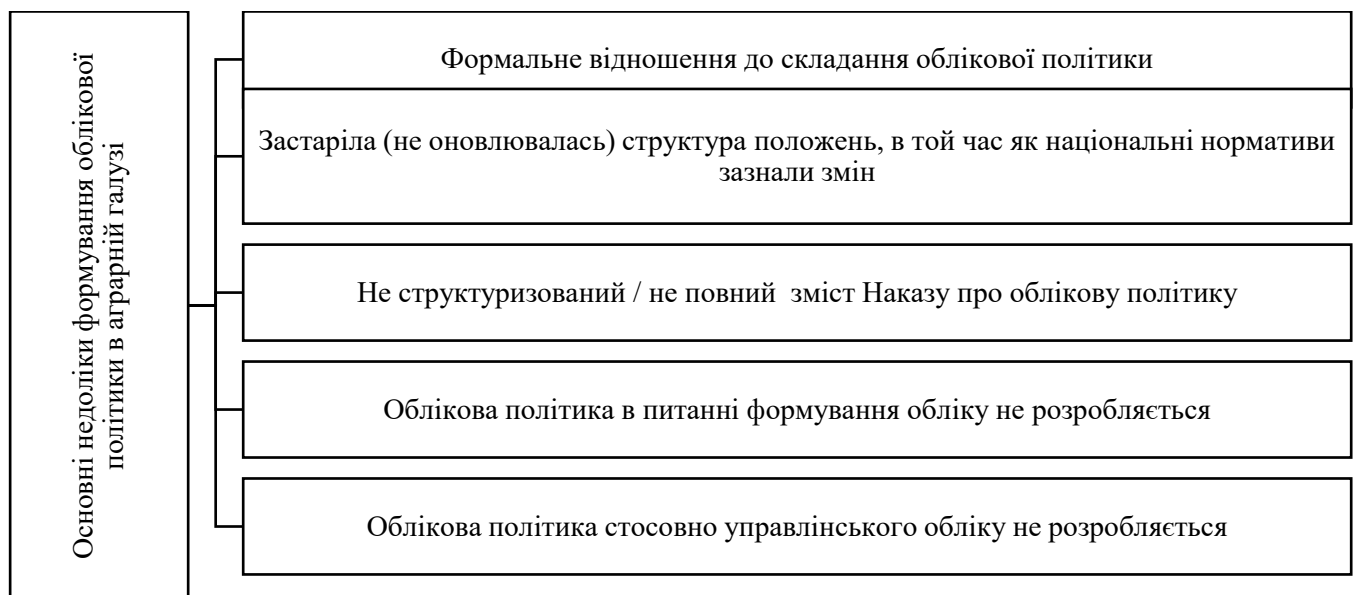

Рисунок 1.19 – Способи ведення обліку на підприємстві

Джерело: сформовано автором за даними [4]

Щодо формального відношення аграрних підприємств до формування облікової політики, це одна з найпоширеніших практик, коли підприємство поверхнево відноситься до процесу формування, просто дублює окремі пункти національних нормативів чи використовує зовсім не обґрунтовані елементи. Одним з випадків необхідності внесення змін до облікової політики є зміна законодавства, тоді як підприємства, що працюють вже досить довгий період та впроваджували свою облікову політику ще за часів коли закон про бухгалтерський облік тільки набрав чинності, не вносили жодних корективів попри зміни та значні доповнення в законодавстві. Зустрічаються й випадки, коли в змісті документу окремі елементи формування обліку зовсім не висвітлено чи висвітлено не в повному обсязі. Або ж, упускається розробка політики щодо формування обліку, тобто відсутні жодні графіки документообігу, робочі плани рахунків, переліки облікових регістрів, тощо [4].

Передбачається, що облікова політика є незмінною протягом звітного періоду. Ряд підприємств можуть не вдаватись до її зміни протягом кількох років, та все ж експерти рекомендують переглядати її на початку кожного нового періоду, хоч це не є обов'язковим чи регламентованим нормативами. Офіційно ж, зміна облікової політики передбачена лише в деяких випадках: 1) у випадку внесення змін в нормативно-правові акти, які визначають, встановлюють та регулюють саме норми ведення обліку; 2) у випадку значних змін в структурі та організації одиниці господарювання; 3) у випадку розробки нових методів обліку [19].

Встановлення методу для облікової політики означає вибір облікової оцінки статей фінансової звітності. Необхідність вибору методів оцінки пояснюється потребою підприємства максимально точно відображати кількісні характеристики його фінансового стану. НП(С)БО забезпечує потребу вибору альтернативними варіантами методів оцінки та обліку статей фінансової звітності: амортизації ОЗ та нематеріальних активів, витрат на виробництво, методу списання виробничих запасів, резерв сумнівних боргів, калькулювання собівартості, тощо.

Щодо облікової політики в частині основних засобів, регулювання не

обмежується єдиним національним стандартом. Враховуючи об'ємність та багатогранність даної категорії, її регулювання здійснюється відповідно ряду національних та міжнародних нормативно-правових актів (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Нормативно-правові акти, що регулюють процеси обліку основних засобів на національному та міжнародному рівні

Національне регулювання	Міжнародне регулювання
1	2
Базовий норматив з питання регулювання об'єктів ОЗ	
НП(С)БО 7 «Основні засоби»	IAS 16 Property, Plant and Equipment
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів	-
Питання обліку процесів оренди	
НП(С)БО 14 «Оренда»	IAS 17 Leases
Питання обліку знецінення активів	
НП(С)БО 28 «Зменшення корисності активів»	IAS 36 Impairment of Assets
Питання обліку рослин, тварин, тощо	
НП(С)БО 30 «Біологічні активи»	IAS 41 Agriculture
Питання обліку інвестиційного майна	
НП(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість»	IAS 40 Investment Property
Питання обліку активів утримуваних для продажу	
НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»	IFRS 5 Non-current Assets Held for Sale and Discontinued Operations

Джерело: складено автором

Не враховуючи точкові відмінності, можна сказати, що національні та міжнародні стандарти мають схожу структуру з погляду викладення та змісту інформаційних матеріалів. Звичайно подібність актів обумовлена частково способом утворення національних нормативів, так як міжнародні стандарти часто виступають як база та орієнтир для формування національної політики регулювання. Тому не дивно, що Міжнародні стандарти мають більш узагальнений характер, тоді як національні краще розкривають окремі питання, бо є насамперед орієнтовані на вужче поле застосування.

При формуванні облікової політики ОЗ, варто розмежовувати операції та об'єкти, займатись класифікацією об'єктів опираючись на наміри їх використання в розрізі діяльності підприємства, оскільки від цього потенційно залежить перелік

елементів облікової політики, а також ряд необхідних нормативів, що встановлюють методологічні засади їх формування.

Елементи, що з них складається облікова політика ОЗ, є доволі нерівнозначними та різноплановими (рис. 1.20) [3].

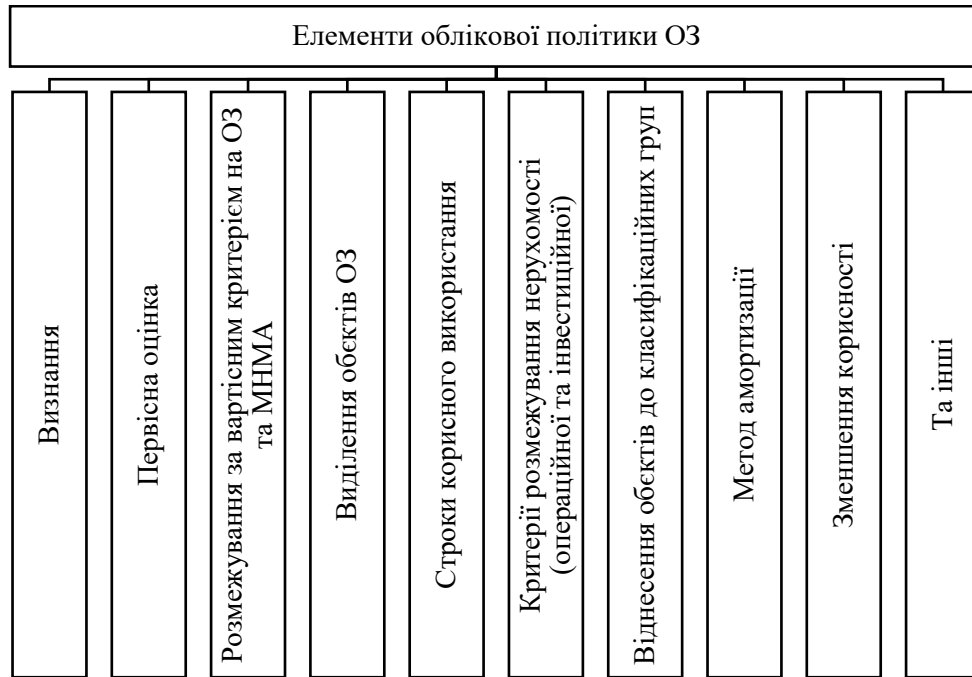

Рисунок 1.20 – Елементи облікової політики в категорії основних засобів

Джерело: сформовано автором за даними [3]

Перелік складових елементів є досить широким, та не всі з них є обов'язковими для кожного суб'єкта господарювання, оскільки ключові фактори впливу, що формують облікову політику підприємства матимуть й прямий вплив на необхідність тих чи інших елементів в частині основних засобів.

Отже, побудова облікової політики основних засобів безпосередньо витікає з особливостей виключно організаційно-технологічних характеристик діяльності окремого підприємства, на які в першу чергу треба звертати увагу та брати їх за основу. Ключовим при формуванні виступає наявність розуміння та кінцевої мети існування регулюючого внутрішнього нормативу на підприємстві.

Враховуючи особливості діяльності ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» в розрізі

питання обліку ОЗ облікова політика підприємства повинна висвітлювати: діючі методи амортизації об'єктів, підходи до переоцінки ОЗ, періодичність зарахування сум дооцінки, критерії, що розмежують об'єкти операційної та інвестиційної нерухомості, періодичність проведення інвентаризації та її об'єкти, підходи до віднесення витрат, що пов'язані з поліпшенням ОЗ до витрат звітного періоду чи первісної вартості.

Структуроване відображення облікової політики окремого суб'єкта забезпечується Наказом про облікову політику. При її затвердженні підприємствам варто зважати на можливі недоліки у способі формуванні та порядку внесення змін, яких часто допускають господарюючі суб'єкти. Доцільність наявності коректно сформованого Наказу про облікову політику обумовлюється рядом можливостей його використання в практичній діяльності не тільки працівників, що безпосередньо займаються обліком, а й керівникам, управлінській ланці та іншим зовнішнім органам.

Основні засоби на підприємстві є ключовим ресурсом забезпечення ефективності виробничої діяльності. Коректне розуміння сутності категорії ОЗ дозволить здійснювати більш точне облікове відображення пов'язаних операцій, контролювати та керувати грошовими потоками на забезпечення та покращення виробничих ресурсів, висвітлювати найбільш точну та актуальну інформацію для подальших управлінських рішень.

Формування системи обліку ОЗ залежить від ряду факторів, зокрема потреб підприємства. Основним структурованим продуктом, що висвітлює ключові елементи системи обліку на підприємстві є Наказ про облікову політику підприємства. Необхідність наявності коректної облікової політики, що враховує організаційні та технологічні особливості діяльності підприємства, зумовлена насамперед дотриманням основних принципів бухгалтерського обліку, зокрема послідовності.

РОЗДІЛ 2

СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

2.1 Документування операцій з основними засобами у ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

На сучасному етапі розвитку економічної діяльності суспільства, питання розвитку виробництва, масштабування, можливість активного функціонування в довгостроковій перспективі, при цьому отримуючи задовільний обсяг доходів, неможливе без, хоча б, мінімального інформаційного забезпечення про поточний стан, динаміку та перспективи діяльності суб'єкта. Безпосередньо забезпечення точною та чіткою інформаційною базою про наслідки роботи підприємства є однією із головних функцій бухгалтерського обліку. Уможливлення здійснення даного завдання можливе лише через належний підбір ефективних та коректних інструментів, що в повній мірі, на скільки цього потребує окремий факт господарського життя, спроможне висвітлити основні аспекти проведеної операції.

Складання первинних документів є відправним етапом здійснення бухгалтерських записів. Цей процес розуміють як безпосередню реєстрацію фактів господарського життя. Поле застосування первинних документів не обмежується тільки в рамках системи бухгалтерського обліку, а активно займає своє місце й у випадках економічного аналізу діяльності підприємства, проведенні аудиторських та податкових перевірок, прийнятті управлінських рішень, тощо. Тобто, на основі даних, що висвітлені в первинних документах, формується інформація про діяльність суб'єкта господарювання, групується та обробляється до тієї форми, що задовольнятиме потреби її користувачів.

В загальному розумінні документ – письмове свідчення про фактичне виконання чи про право на виконання тої чи іншої господарської операції. Документальне відображення це база та основа облікової діяльності, тому підтримання якості системи обліку напряду пов'язане з якістю первинних документів та їх організації [10]. Стосовно саме сутності поняття документування, то його варто розуміти, як процес безпосередньо реєстрації фактів господарського життя, що відтворюються на підприємстві. Однією з ключових функцій даного процесу, це бути юридичним доказом, що засвідчуватиме здійснення господарських операцій, а також слугувати основою облікових записів.

Часто поняття «документування» співставляють з поняттям «документообіг», що є не зовсім коректним, оскільки ці твердження не є синонімами та мають особисті відмінності. Саме документообіг є процесом руху документів, що починається з моменту їх формування (або ж отримання від інших суб'єктів) до моменту закінчення цього циклу – передачі в архів. В практиці також вживають термін «документооборот» на заміну «документообігу», та на мою думку все ж доцільніше використовувати другий варіант (документообіг), оскільки процес руху документів не можна назвати круговим, окремий документ після моменту створення проходить етапи обробки різного характеру та наприкінці життєдіяльності відправляється до архіву або ж зовнішнім користувачам [10].

Бухгалтерський облік в підході до класифікації первинних документів використовує фасетний метод, опираючись на те, що значна кількість документів в практичному обігу є поліфункціональними. Перевагою даного методу виступає незалежність фасатів один від одного, що уможливлює зміну окремих класифікаційних ознак чи видів первинних документів у випадку змін в економіці. Не зовсім коректним буде вважати класифікацію бухгалтерських документів як класифікацію первинних документів, оскільки серед них будуть й вторинні, звітні, зведені, накопичувальні, тощо, які не можемо вважати за первинні. Тому доцільним вбачається базовий їх поділ за порядком створення інформації (рис. 2.1) [11].

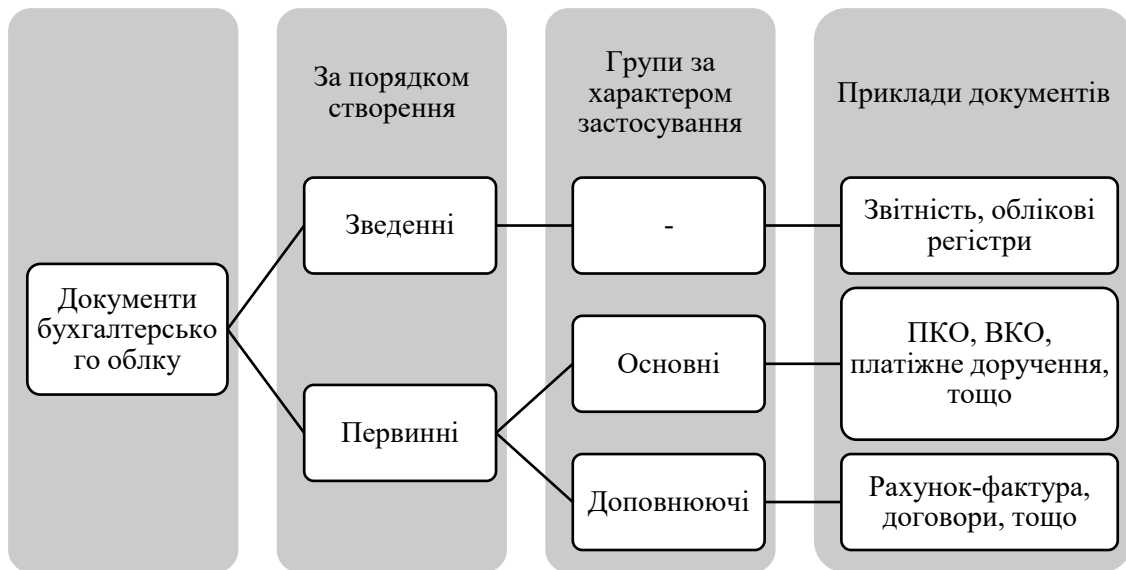

Рисунок 2.1 – Класифікація документів бухгалтерського обліку за порядком створення

Джерело: сформовано автором на основі [10]

В більш глибокому розгляді питання класифікації первинних документів, варто висвітлити ще ряд класифікаційних ознак, що повніше характеризуватимуть сутність об'єкта документування (рис. 2.2).

Рисунок 2.2 – Класифікація первинних документів за класифікаційними ознаками

Джерело: сформовано автором на основі: [10]

Дана структура класифікації буде стосуватись як основних так і доповнюючих первинних документів. Деякі категорії поділу можемо доповняти ще й первинними документами другого порядку (наприклад, зовнішні документи на документи від покупців та від постачальників, грошові на касові та банківські, цінні папери на пайові та боргові, тощо) [10].

Попри те, що базові сутнісні категорії документування залишаються сталими, стрімкі темпи науково-технічного прогресу, новацій серед організаційних питань та впровадження новітніх технологій безумовно здійснюють вплив на економічну систему в цілому й відповідно на її операційні процеси. Тому удосконалення процесів управління основними засобами стає ключовим питанням перспективи життєдіяльності підприємства та набуває рис обов'язковості та системності. Можливість оперативного спостереження за станом об'єктів, оцінки внутрішнього становища та отримання інформаційної підтримки під час прийняття управлінських рішень забезпечить тільки наявність оперативних облікових даних щодо операцій з експлуатації ОЗ.

Опираючись на різнотипність операцій пов'язаних з експлуатацією основних засобів, розподіл їх відповідно до інформаційних каналів дає можливість підсвітити процеси, що підлягають документуванню (рис. 2.3).

Рисунок 2.3 – Операції з основними засобами, які підлягають документуванню

Джерело: сформовано автором на основі [10]

Перелічені операції займають своє окреме місце в ланцюгу строку корисного використання об'єкта ОЗ, та відповідно до етапів їх первинного фіксування в документах бухгалтерського обліку, їх можна розподілити за фазами відповідно до ступеня використання у діяльності підприємства (рис. 2.4) [12].

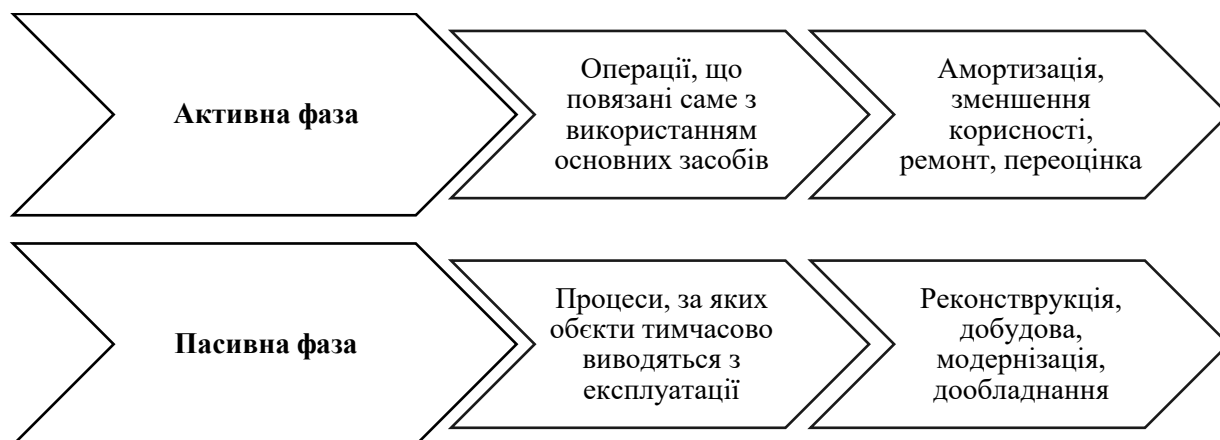

Рисунок 2.4 – Фази використання основних засобів

Джерело: сформовано автором на основі [12]

У процесі облікового перетворення інформації, саме документування виступає відповідним етапом, формуючи відповідні бухгалтерські документи, що й будуть її носієм. Тому ключовими питаннями при організації документування операцій для цілей обліку виступатиме насамперед вибірка оптимальної за обсягом та складом облікової інформації та побудова ефективної структури електронного документообігу.

Вибір інформації має бути релевантним та паралельно варто здійснювати її роздроблення, обґрунтування з практичної сторони та впроваджувати відповідні форми носіїв облікових даних, які будуть найкраще адаптовані до характеру та змісту закладеної інформації.

В свою ж чергу, раціональна структура електронного документообігу допоможе реєструвати, накопичувати, зберігати та узагальнювати облікову інформацію за найменших затрат ряду ресурсів (матеріальних, трудових, фінансових). Ведення обліку на підприємстві ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» здійснюється в «1С:

підприємство». Та все ж документування певних процесів частково відбувається безпосередньо з використанням фізичних носіїв, що в подальшому переносяться в електронний формат.

До прикладу, документування факту введення в експлуатацію об'єкта ОЗ на ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» здійснюється відповідно до Типової форми № ОЗ-1, що структуровано передає основні відомості про операцію та об'єкт. Носієм в даній операції виступає Акт приймання-передачі основних засобів (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Акт приймання-передачі основного засобу ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Підприємство		Товариство з обмеженою відповідальністю «Буковинський сад»				
ЄДРПОУ		31769327				
Найменування об'єкта	Номер документа	Дата складання	Код особи яка відповідає за збереження основних засобів		Код виду операції	
Візок гідравлічний DF-25 (ал/гум)	БС0000000037	20.09.21	000018570		Введення в експлуатацію	
Здавач	Одержувач	Дебет		Кредит		Первісна вартість, грн
Цех, відділ, дільниця, лінія	Рахунок, субрахунок	Код аналітичного обліку		Рахунок, субрахунок	Код аналітичного обліку	
1	2	3	4	5	6	7
	Сховище 4 с.Романківці	1121		1531		5 435,83
Шифр		Код		Норми амортизаційних відрахувань		Поправочний коефіцієнт
інвентарний	заводський	Рахунок та об'єкта аналітичного обліку	Норми амортизаційних відрахувань	На повне відновлення	На капітальний ремонт	
8	9	10	11	12	13	14
ШПОЗ93954						
Устаткування		Сума амортизації (зносу) за даними переоцінки або за документом придбання		Рік випуску (побудови)	Дата введення в експлуатацію	Номер паспорта
вид	код					
15	16	17		18	19	20
				01.04.2021	20.09.2021	

Джерело: документація ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Така форма документування вміщує достатню кількість інформації про окремий об'єкт, яку за потреби можуть використовувати внутрішні чи зовнішні користувачі. Саме в наведеному прикладі, чітко зрозуміло, що вводиться в

експлуатацію такий об'єкт, як візок гідравлічний, що закріплений за сховищем 4, первісна вартість якого складає наразі 5435,83 гривні, устаткування ще не використовувалось, тому знос відсутній. Також за інформацією про рахунки розуміємо, що об'єкт був придбаний та переведений до складу інших необоротних активів, за ним закріплений інвентарний номер та відповідальна особа.

Отже, первинною ціллю документування основних засобів є реєстрація фактів господарського життя безпосередньо пов'язаних з об'єктами ОЗ. В нормативних документах пропонують ряд форм та інструментів документування, та все ж підприємство самостійно обирає ті, що якнайкраще закривають потреби користувачів інформації.

Життєвий цикл об'єкта ОЗ на підприємстві насичений різного типу операціями, починаючи від етапу його введення в експлуатацію, системним нарахуванням амортизації, ремонтом та закінчуючи його ліквідацією, продажем, тощо. Набір таких інформаційних потоків цілком можемо вважати за систему процесу створення первинних документів, яка є повторювана в часі та характеризує процес експлуатації ОЗ. При цьому, система дозволяє оцінювати та приймати управлінські рішення з питань ефективності використання ОЗ. Опираючись на таке розуміння, процес документування та сам документ становитимуть єдину одиницю, що буде частиною формування системи первинного обліку ОЗ [12].

В своїй практичній діяльності ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» використовує в більшості електронні носії інформації зосереджуючи облікову діяльність в програмі «1С: підприємство». Такий формат дозволяє оперативно вносити та реєструвати факти господарського життя, знаходити необхідну інформацію для її користувачів та відслідковувати динаміку серед всього масиву інформації. Для окремих операцій використовуються документи відповідного формату (акти, інвентарні картки, аналітичні картки, тощо), що в повній мірі відображають інформаційну базу операції.

2.2 Синтетичний та аналітичний облік основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Систематизація облікової інформації про господарську діяльність на підприємстві, а також формування системи показників, яка здатна розкривати данні про облікові об'єкти та стан підприємства (фінансовий, майновий) дозволяє оперативно задовольняти запити насамперед внутрішніх, а також зовнішніх користувачів щодо необхідної інформації.

В процесі розвитку бухгалтерського обліку порядок систематизації видозмінювався та вдосконалювався, прагнучи досягти того вигляду, що за найменших ресурсних затрат дозволить структурувати дані, зберігати та відтворювати водночас дотримуючись принципів повноти та послідовності. Таким чином, беручи за увагу різні рівні деталізації облікових даних, облік розділяють на синтетичний та аналітичний. Інформаційними носіями синтетичного та аналітичного обліку є регістри, що мають свої особливі риси в розрізі того чи іншого характеру обліку.

Так синтетичні рахунки – рахунки, що відображають здійснювані факти господарського життя, наявність, рух та джерела однорідних груп активів підприємства в узагальненому вигляді. Дані рахунки найменуються назвами рахунків першого порядку, дані яких використовують для заповнення форм бухгалтерської звітності, зокрема звіту про фінансові результати і балансу та задля аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Це дає змогу виразити загальне уявлення про стан активів підприємства та їх рух застосовуючи узагальнюючі показники синтетичного обліку в грошовому вираженні [13].

Сполучною ланкою синтетичних та аналітичних рахунків є субрахунки, що висвітлюють більш деталізовану інформацію в розрізі окремої категорії. Їх визнають як рахунки другого порядку та звертаються при аналізі чи складанні звітності.

В свою чергу, аналітичні рахунки – рахунки, що здійснюють конкретизацію та

деталізацію інформації про наявність, рух та джерела активів, яка міститься в синтетичних рахунках. Вони розкривають деталізований зміст частини синтетичного рахунку, висвітлюючи його види, статті та інші складові. На відміну від синтетичних, рахунки аналітичного обліку здатні висвітлювати оцінку інформації не тільки в грошовому вимірнику, а й натуральному чи трудовому [13].

Ціллю деталізації інформації є задоволення інформаційних потреб користувачів задля оперативного управління підприємством та активами. Підприємство самостійно ладне визначати та встановлювати міру деталізації опираючись на актуальні умови та запити. В ході організації варто звернути увагу саме до яких синтетичних рахунків є необхідність відкривати субрахунки, на які аналітичні звіти є запит та скільки рівнів аналітичного обліку доцільно впроваджувати. Щоб не зазнати дефіциту облікової інформації чи навпроти перевантаження нею, варто опиратись на фактори, які й формують вибір складових аналітичного обліку (рис. 2.5) [25].

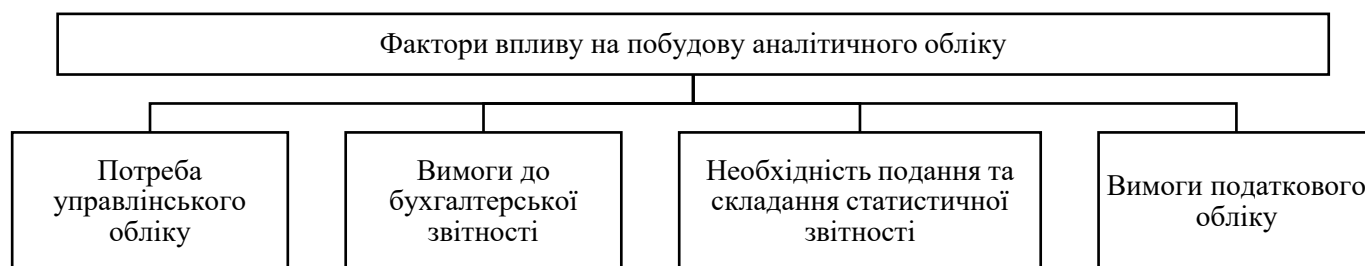

Рисунок 2.5 – Фактори впливу на побудову аналітичного обліку

Джерело: сформовано автором на основі [25]

Та попри відмінність в об'ємах та рівнях деталізації, по своїй сутності, як синтетичний так і аналітичний облік висвітлюють ту ж саму інформацію про факти господарського життя, майно та джерела на підприємстві, взаємодіючи між собою. Тільки синтетичний облік для цього використовує такі реєстри як Головна книга, відомості та журнали-ордери, а аналітичний в свою чергу застосовує картки, виписки банку, тощо.

В розрізі ж питання організації синтетичного та аналітичного обліку основних засобів, першочергово звертаємо увагу на наявні синтетичні рахунки, що відповідно до законодавчих нормативів відображатимуться як рахунок 10 «Основні засоби», рахунок 13 «Знос необоротних активів», а також виділено окремо рахунок 11 «Інші необоротні активи». Сальдо останнього відображається разом із рахунком 10 загальною сумою в балансі за статтею «Основні засоби» [14].

Надходження ОЗ на баланс суб'єкта господарювання, що обліковуються за первісною вартістю, суми витрат на поліпшення об'єкта, що в майбутньому приведе до збільшення економічних вигод, а також сума дооцінки вартості об'єкта ОЗ відображається за дебетом рахунку 10 «Основні засоби». В свою чергу вибуття в наслідок неможливості (невідповідності критеріям) визнання активом, продажу чи безоплатної передачі, сума уцінки та операції у випадку часткової ліквідації об'єкта ОЗ відображаються за кредитом даного рахунку [14].

Оскільки на кінець звітного року, рахунок безпосередньо відображає наявність ряду активів то його сальдо завжди залишатиметься дебетовим. Відображення ж таких об'єктів в розрізі виробничої діяльності здійснюється за сумами пов'язаних витрат на придбання, виготовлення, встановлення, доставку, реконструкцією, спорудженням, державною реєстрацією, модернізацію, тощо ведеться із використанням субрахунків до рахунку 10 «Основні засоби».

Субрахунки за своїм змістом деталізують зміст синтетичного рахунку відображаючи інформацію по окремих групах ОЗ та наявних об'єктів (рис. 2.6).

В журналі-ордері № 4 ведеться синтетичний облік ОЗ, де зазначається ряд даних про об'єкт що поступив чи вибув: назва, знос, первісна вартість та залишкова. В картках обліку руху ОЗ форми №03-8 по кожному об'єкту ведеться аналітичний облік, на заміну використанню інвентарних карток для споруд та будівель та опису до інвентарних карток обліку ОЗ для обладнання, машин, інструментів та іншого інвентарю.

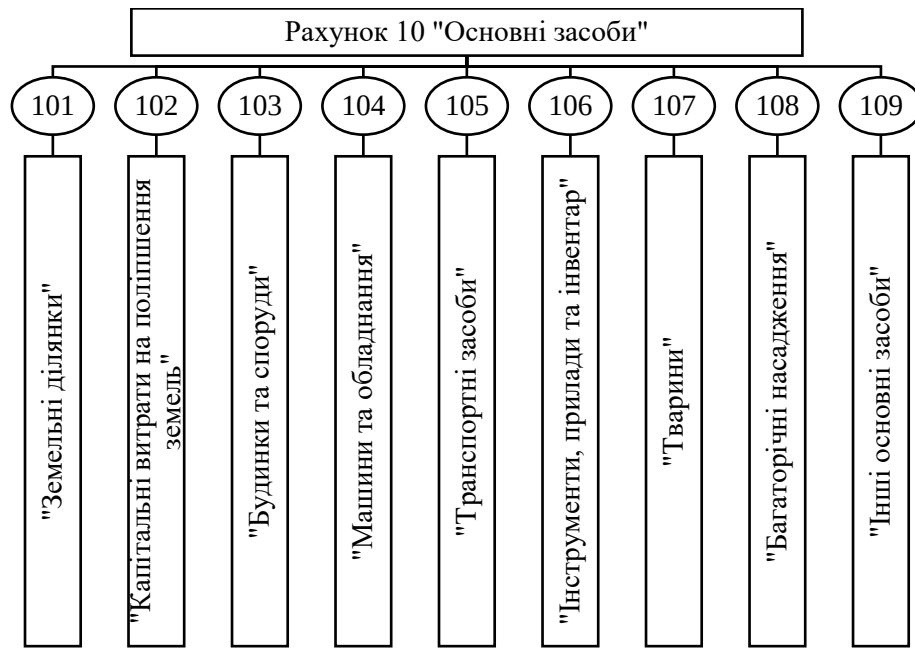

Рисунок 2.6 – Субрахунки рахунку 10 «Основні засоби»

Джерело: сформовано автором

На початку строку корисного використання, до кожного об'єкта ОЗ присвоюють інвентарний номер, що закріплюється за ним та зберігається протягом всього періоду його експлуатації поточним суб'єктом господарювання. Відповідно відображається цей номер на всіх пов'язаних з окремим об'єктом первинних документах [11].

У відповідності до класифікаційних груп ведеться «Опис інвентарних карток обліку ОЗ» щоб забезпечити контроль за зберіганням даних карток. Також ведуть інвентарні списки ОЗ для пооб'єктного обліку в місцях їх знаходження та експлуатації.

Всі зміни яких зазнав об'єкт ОЗ в процесі експлуатації відображають в аналітичному обліку. Тобто рівень деталізації дозволяє розкривати інформацію про економічну та технічну характеристику об'єкта, його норму зносу (амортизаційні відрахування), його місцезнаходження, первісну оцінку та переоцінку. Особливої уваги вартує рахунок 15 «Капітальні інвестиції», що безпосередньо приймає участь в облікових процесах та висвітлює ряд витрат, пов'язаних з об'єктами ОЗ (рис. 2.7).

Рисунок 2.7 – Витрати рахунку 15 «Капітальні інвестиції», що стосуються основних засобів

Джерело: сформовано автором

Як синтетичний так і аналітичний облік виконує свої окремі функції в обліку ОЗ, як самостійно так і взаємодіючи між собою. Кожен з них застосовує свої форми реєстрів для акумулювання та зберігання інформаційних даних про об'єкти, при цьому висвітлюючи необхідні дані на різних рівнях деталізації.

На сьогодні чи не у всіх організаційних одиницях облікові процеси вже давно здійснюються в автоматизованій формі за використання відповідного програмного забезпечення, звичайно зберігаючи класичну концепцію та легітимність всіх операцій. Не виключенням є й ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», синтетичний облік якого здійснюється в програмі «1С: Підприємство».

Для синтетичного обліку ОЗ ведуться рахунки 10 «Основні засоби», 11 «Інші оборотні нематеріальні активи», 13 «Знос необоротних активів», а також 15 «Капітальні інвестиції» для реєстрації фактів придбання, побудови, виготовлення, модернізації, тощо. В свою ж чергу повертаючись до рівнів деталізації, для аналітичного обліку ОЗ на підприємстві відкрито ряд субрахунків, що більш детально розкривають інформаційний вміст. Так для субрахунку 103 «Будинки та споруди», є додаткові субрахунки 1031 та 1032, що відображають «Споруди та будинки» та

«Об'єкти інфраструктури» відповідно (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Субрахунки рахунків пов'язаних з обліком основних засобів у ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

10	Основні засоби	
	103	Будинки та споруди
		1031 Споруди та будинки
		1032 Об'єкти інфраструктури
	104	Машини і обладнання
		1041 Самохідна виробнича техніка
		1042 Причепна виробнича техніка
		1043 Виробниче обладнання
		1044 Машини та обладнання адміністративного призначення
	106	Інструменти, прилади та інвентар
		1061 Прибори та інструменти
		1062 Меблі
11	Інші необоротні матеріальні активи	
	112	Малоцінні необоротні матеріальні активи
		1121 Малоцінні необоротні матеріальні активи (по кожному об'єкту)
		1122 Малоцінні необоротні матеріальні активи (кількісно)
13	Знос (амортизація) необоротних активів	
	132	Знос інших необоротних матеріальних активів
		1321 Знос інших необоротних матеріальних активів (по кожному об'єкту)
		1322 Знос інших необоротних матеріальних активів (кількісно)
15	Капітальні інвестиції	
	152	Придбання (виготовлення) основних засобів
		1521 Придбання основних засобів
		1522 Виготовлення основних засобів

Джерело: Оборотно-сальдова відомість ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Інформація по основних засобах узагальнюється в Оборотно-сальдовій відомості. Структура дозволяє легко відслідкувати необхідну інформацію про сальдо на початок чи на кінець року та оборот відповідно до кожного рахунку чи субрахунку.

Враховуючи таку особливість ведення обліку ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», варто розглянути кілька типових кореспонденцій із застосуванням зазначених субрахунків (табл. 2.3). Одною з найчастіших операцій пов'язаних з обліком ОЗ, є нарахування амортизаційних відрахувань, що здійснюється щомісячно та відображається як на аналітичних регістрах так і на синтетичних, де узагальнюються дані. Нарухування амортизації відбувається із застосуванням лінійного методу та враховуючи строк корисного використання окремого об'єкта.

Таблиця 2.3 – Типові кореспонденції з основними засобами ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

№	Зміст операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Введення в експлуатацію Візок гідравлічний DF-25 (ал/гум)	1121	1531	5 435,83
2	Списання Трактор Т-70 гусеничний	131	1041	12 400,00
	Залишкова вартість	976	1041	100,00
3	Списання Трактор МТЗ-82	131	1041	1 223,03
	Залишкова вартість	976	1041	79,96

Джерело: сформовано автором на основі документації ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Весь масив інформації підсумовується у «Відомості нарахування амортизації», де відображаються данні про місце знаходження, кількість, строк використання, вартість (первинну, на початок періоду, на кінець періоду, залишкову) та амортизацію (на початок періоду, за період, на кінець періоду) основних засобів відповідно до класифікаційних груп.

Основні засоби амортизуються відповідно до рахунків на яких вони відображені в дебеті та за рахунком 131 «Знос основних засобів» в кредиті. Вартісний підсумок всіх проведених відрахувань відображає рахунок 09 «Амортизаційні відрахування». Так типовими кореспонденціями на прикладі кількох операцій нарахування зносу за грудень 2022 року будуть: (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Типові кореспонденції нарахування зносу ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

№	Зміст операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Нарахування амортизації Погрузчик газ-бензиновий Heli CPQD	93	131	482,95
2	Нарахування амортизації Розпилювач вентиляторний KERTITOKS BORA 1c	91	131	435,52
3	Нарахування амортизації Господарська будівля на масиві 01 с.Вашківці	231	131	693,29
4	Нарахування амортизації Автомобіль Toyota Avensis Eleganse	92	131	4 333,33

Джерело: сформовано автором на основі документації ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Під впливом тих чи інших змін на ринку, вартість ОЗ може змінюватись. В таких випадках підприємство вдається до уцінки чи дооцінки основних засобів. Переоцінка в ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» здійснюється у випадку, коли залишкова вартість об'єкта більш ніж на 10% відрізняється від справедливої. Тоді переоцінюючи об'єкт на визначену дату, в обов'язковому порядку переоцінюються й інші об'єкти, що входять до тієї ж класифікаційної групи.

Підсумки облікової діяльності стосовно ОЗ за звітний період, ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» відображає у своїй фінансовій звітності:

1) Форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» - станом на кінець звітного періоду (31.12.2022), вартість основних засобів становить 57 518 тис. грн., що відображено у рядку 1010 «Основні засоби»;

2) Форма №2 «Звіт про фінансові результати» - сума амортизації за той ж звітний період, становила 12 252 тис.грн., відповідно до даних рядка 2515 «Амортизація».

3) Форма №3 «Звіт про рух грошових коштів» - інформація про реалізацію необоротних активів.

4) Форма №4 «Звіт про власний капітал» - дані дооцінки (уцінки) необоротних активів.

5) Форма №5 «Примітки до фінансової звітності» - розділ II «Основні засоби» про інформацію відповідно до кожної групи ОЗ.

Отже, на підприємстві ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», організована ефективна структура синтетичного та аналітичного обліку ОЗ, що в повній мірі відображає інформаційні дані в структурованій формі, зберігаючи принцип повноти та цілісність відповідно до законодавчих нормативів та потреб управлінської ланки.

Враховуючи об'єми діяльності, в розрізі аналітичного обліку ОЗ, на підприємстві створено додаткові субрахунки, що детальніше розкривають зміст основних рахунків. Так до субрахунку 106 «Інструменти, прилади та інвентар» відкрито додатково субрахунки 1061 та 1062, що відображають окремо «Прилади та

інструменти» та «Меблі» відповідно.

Синтетичний облік узагальнює інформацію про основні засоби на рахунках 10 «Основні засоби», 11 «Інші оборотні нематеріальні активи», 13 «Знос необоротних активів», а також 15 «Капітальні інвестиції», кожен з яких відображає ті чи інші факти господарського життя, що відбуваються з об'єктами ОЗ. Кінцевим продуктом синтетичного обліку на підприємстві стає звітність, а саме «Баланс» та «Звіт про фінансові результати», що відображають загальну інформацію про результати діяльності підприємства за звітний період, в тому числі балансову вартість всіх основних засобів та вартість нарахованої амортизації.

Коректне висвітлення інформації через синтетичні та аналітичні регістри забезпечує прийняття ефективних управлінських рішень, що в майбутньому знайдуть своє відображення серед вартісних показників діяльності.

2.3 Аналітична оцінка ефективності використання основних засобів на підприємстві

Ведення облікової діяльності ОЗ дозволяє систематизувати наявну інформацію про факти господарського життя та підтримувати її актуальність в наявних інформаційних регістрах. Та тільки при здійсненні аналізу можливо отримати повноцінну картину про результати формування та використання ОЗ в діяльності підприємства. Це допоможе оцінити наявну ситуацію та визначити канали забезпечення більш раціонального використання об'єктів, що зможе забезпечити надалі зниження собівартості випуску продукції, збільшення об'ємів виробництва чи зниження трудомісткості виготовлення, в залежності від пріоритетних завдань та цілей.

Інформаційна база ефективної аналітичної роботи що продукує інформативні

результати отримані за скінченну кількість дій у визначеній послідовності, допомагає керівникам приймати прогресивні управлінські рішення. Саме тому в процесі проведення аналізу ОЗ першим практичним кроком є визначення цілей, етапів та відповідних інструментів аналітичної оцінки, що дозволять отримати необхідну інформацію.

Первинним виступає дослідження забезпеченості підприємства основними засобами, тобто аналіз їх наявності, складу та структури, що покаже питому вагу окремих груп ОЗ в загальному складі та дозволить оцінити динаміку змін за визначений період [15].

Не менш важливим об'єктом оцінки є й аналіз забезпеченості, технічного стану та руху ОЗ, що допоможе оцінити раціональність використання основних засобів на базі коефіцієнтів, які покажуть динаміку оновлення, вибуття, приросту, тощо. Ключовим серед показників в цій категорії буде також коефіцієнт фондоозброєності, що інформує про оснащеність виробничого сектору основними фондами, що напряду має вплив на виробничу потужність підприємства.

Опираючись на кінцеві цілі, в аналітичній роботі проводиться також дослідження вікової структури ОЗ, аналіз повноти використання технічних потужностей, аналіз напрямків капітальних інвестицій, різного характеру факторні аналізи, морфологічні аналізи каналів надходження чи вибуття, тощо. Тому повнота інструментарію в професійній літературі, дозволяє отримати весь спектр інформації про основні засоби на підприємстві та використати її для вдосконалення процесу експлуатації [17].

Тож, задля аналітичної оцінки наявності, складу та структури основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», проведемо вертикальний порівняльний аналіз ОЗ за 2021 та 2022 рік (табл. 2.5).

За результатами аналізу структури основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», можна помітити, що левову частку серед всіх основних засобів займають саме виробничі основні засоби – 99,6%.

Таблиця 2.5 – Вертикальний порівняльний аналіз наявності, складу та структури основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Вид основних засобів	2021 р.		2022 р.		Відхилення	
	Сума, грн.	Питома вага, %	Сума, грн.	Питома вага, %	Сума, грн.	Пунктів структури
Виробничі основні засоби	122 750 517	99,60%	122 638 919	99,62%	-111 598	0,014
У тому числі:						
а) активна частина основних засобів, у т. ч.:	54 873 921	44,53%	54 827 542	44,54%	-46 379	0,009
- машини та обладнання	48 845 491	39,63%	48 817 269	39,65%	-28 222	0,019
- транспортні засоби	5 785 771	4,69%	5 775 327	4,69%	-10 444	-0,004
- інструменти, приладдя та інвентар	242 659	0,20%	234 946	0,19%	-7 713	-0,006
б) пасивна частина основних засобів, у т. ч.:	67 876 596	55,08%	67 811 377	55,08%	-65 219	-0,005
- земельні ділянки	127 353	0,10%	127 353	0,10%	0	0
- будівлі та споруди	67 749 243	54,97%	67 684 024	54,98%	-65 219	-0,005
Невиробничі основні засоби	487 881	0,40%	470 056	0,38%	-17 825	-0,014
У тому числі:						
- інвест. нерухомість	20 000	0,02%	20 000	0,02%	0	0
- офісне обладнання	462 181	0,38%	444 356	0,36%	-17 825	-0,014
- інші основні засоби	5 700	0,005%	5 700	0,005%	0	0
РАЗОМ основних засобів	123 238 398	100,0%	123 108 975	100,0%	-129 423	-

Джерело: оборотно-сальдова відомість ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Зважаючи на галузь та напрям діяльності підприємства, а це сільськогосподарський сектор з напрямом вирощування зерняткових та кісточкових фруктів, зернових, ягід, горіхів, бобових та інших культур, тощо, стає зрозуміло, що чи не кожна група ОЗ буде пов'язана з виробництвом, будь це господарська техніка, склад для зберігання чи інструментарій для обробки земель. Забезпечення ж адміністративних функцій в порівнянні з виробничими потребує мінімальних матеріальних ресурсів, що складають всього 0,4% від всієї маси ОЗ. За період 2021-2022 серед всіх груп основних засобів, окрім категорії інвестиційної нерухомості та

інших основних засобів, відбулося зменшення.

Щоб оцінити зміни в структурі ОЗ ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» побудуємо рис. 2.8.

Рисунок 2.8 – Структура основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Джерело: сформовано автором

Відповідно до рисунку бачимо, що будівлі та споруди складають основну частку основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» за період 2021-2022р.р., а саме 44,53-44,54% загального обсягу ОЗ, наступними за обсягом є машини та обладнання 39,63-39,65% та транспортні засоби 4,69%. Інші ж категорії займають незначну частку в загальній величині ОЗ на підприємстві.

Виробничі основні засоби ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» складаються з активної та пасивної частин, динаміка змін яких за період 2021-2022 відображена на рисунку 2.9.

В структурі виробничих ОЗ, з незначним відривом переважає пасивна частка над активною, що складає 55,08% та 45,5% відповідно. У відсотковому відношенні порівнюючи 2021 та 2022 роки відмінностей майже не відбулось, та у грошовому виразі частка виробничих основних засобів за період скоротилась на -111 598 грн загалом, та на -65 219 грн. серед пасивної частини, за рахунок скорочення групи

будівель та споруд, а також на -46 379 грн. серед активної частини, де негативної динаміки зазнала кожна з груп (машини та обладнання, інструменти, приладдя та інвентар, транспортні засоби).

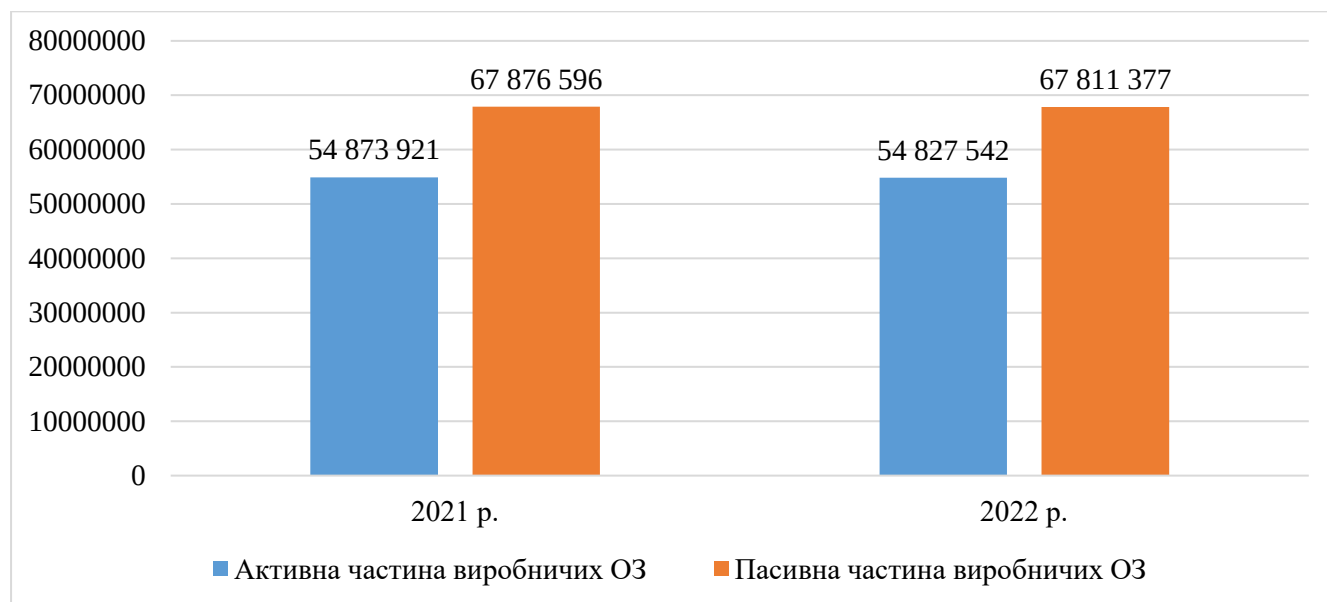

Рисунок 2.9 – Динаміка змін активної та пасивної частини виробничих основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» за 2021-2022 роки

Джерело: сформовано автором

Що стосується загальної динаміки змін ОЗ за досліджуваний період, визначено, що всі групи зазнали зменшення у вартісному виразі, сумарно на 129 423 гривень. Та попри це зберігши загальну складову структуру окремих груп ОЗ відносно загального складу.

Більш глибоке розуміння забезпечення, ефективності використання, технічного стану та руху дасть коефіцієнтний порівняльний аналіз. Інструментарій даного методу дозволяє оцінити перелічені вище характеристики через розрахунок ряду показників, що інформують про оновлення основних засобів, фондоозброєність праці, їх рівень вибуття, приросту, зносу, тощо. Розглядаючи два періоди (2021 та 2022 роки), можливо не тільки оцінити наявну ситуацію, а й проаналізувати динаміку, що відбулась за два періоди (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Коефіцієнтний порівняльний аналіз забезпеченості, руху та технічного стану основних засобів підприємства

Показники	2021	2022	Відхилення	
			абсолютне	відносне, %
Первісна вартість виробничих основних засобів на початок року, грн.	118 865 934	122 750 517	+3 884 583	+3,16%
Обсяг надходження виробничих основних засобів за рік, грн	22 355 608	138 193	-22 217 415	-16077,09%
Обсяг вибуття виробничих основних засобів за рік, грн	18 471 025	249 791	-18 221 234	-7294,59%
Первісна вартість виробничих основних засобів на кінець року, грн	122 750 517	122 638 919	-111 598	-0,09%
Знос основних засобів на кінець року, грн.	58 444 529	65 330 080	+6 885 551	+10,54%
Залишкова вартість виробничих основних засобів на кінець року, грн	64 305 988	57 308 839	-6 997 149	-12,21%
Середньооблікова чисельність персоналу підприємства, люд.	258	223	-35	-15,70%
РОЗРАХУНОК КОЕФІЦІЄНТІВ				
Коефіцієнт фондоозброєності праці	468 249	550 201	+81 952	+14,89%
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,182	0,001	-0,181	-16062,38%
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,155	0,002	-0,153	-7536,25%
Коефіцієнт приросту основних засобів	0,033	-0,001	-0,034	-3694,63%
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,476	0,533	+0,057	+10,62%
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,524	0,467	-0,057	-12,11%

Джерело: документація ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Коефіцієнт фондоозброєності розраховується діленням середньорічної вартості виробничих ОЗ на чисельність персоналу та показує рівень забезпеченості працівників основними засобами. Тож за розрахунками бачимо, що станом на кінець 2022-го року, рівень оснащення ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» зріс на +14,89%. Такий позитивний приріст забезпечено за рахунок зниження чисельності працівників, а не збільшення виробничих засобів, тому маючи достатній рівень забезпечення, варто пам'ятати й про ефективність їх використання, що в більшій мірі здатна забезпечити продуктивність праці над її озброєністю.

Коефіцієнт оновлення визначається діленням обсягу надходження ОЗ на їх вартість в кінці року. Тож наступний показник характеризує ступінь оновлення ОЗ на підприємстві за період, що за попередніми розрахунками на ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» матиме негативну динаміку, на -0,181 пунктів в абсолютному виразі при порівнянні двох періодів. Варто зауважити що за 2022 ступінь оновлення за коефіцієнтом був близько нуля, тобто частка нових введених в експлуатацію ОЗ є мінімальною на відміну від 2021 року, де коефіцієнт є значно вищим.

Коефіцієнт вибуття розраховано діленням обсягу вибуття ОЗ на їх вартість на початку року. Показник показує, що частка вартості фондів, які вибули, відносно загальної вартості основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» в 2022 році є нижчою ніж за аналогічний період 2021 року, та у відносному ж виразі дорівнює -0,153.

Коефіцієнт ж приросту інформує про приріст ОЗ або їх груп за визначений період. Тож за розрахунками можемо помітити позитивний приріст в період 2021 року та негативну тенденцію за період 2022 року, що в кінцевому порівнянні дає негативний результат рівня приросту за досліджуваний період, та у відносному показнику сягає -0,034 пунктів.

Коефіцієнт зносу визначають діленням вартості зносу ОЗ за період на їх вартість на початок року. Так за дослідженням ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», бачимо, що як за 2021 так і за 2022 рік прослідковується позитивна динаміка, що позначає збільшення частки вартості ОЗ, яка є списаною на витрати діяльності. Тож в підсумку порівнюючи два періоди, коефіцієнт зносу зріс на +10,62%.

Коефіцієнт придатності розраховують діленням залишкової вартості ОЗ на їх первісну вартість на початку року. Тут опираючись на дані бачимо, що ступінь можливості використання ОЗ ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», їх сучасність, технічна новизна та частка вартості що не була перенесена на новий продукт за 2022 рік знизилась на -12,11%. Це може приводити до зниження ефективності використання таких засобів праці та потребувати більших ресурсних затрат задля отримання того ж результату.

Отже, коефіцієнтний порівняльний аналіз дає розуміння рівня забезпеченості, руху та технічного стану ОЗ, що можна використати для подальшого прийняття стратегічних рішень. Так в дослідженні основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» виявлено, що переважна частка показників йде на спад в 2022 році на відміну від 2021 року. Характерно позитивною тенденцією висвітлено рівень фондоозброєності основними засобами, та тут теж варто повертатись до першопричин і розуміти, що позитивний ріст забезпечено значним зниженням чисельності працівників, а не підвищенням рівня практичного оснащення.

Не менш інформативним показником при технічному аналізі ОЗ є рівень фондовіддачі, що демонструє ефективність використання основних засобів. Розрахунок показника проводиться за формулою (2.1).

$$\Phi D_{\text{ОЗ}} = \frac{BP}{CB_{\text{ОЗ}}} \quad (2.1)$$

де $\Phi D_{\text{ОЗ}}$ – фондовіддача основних засобів;

BP – виручка від реалізації продукції;

CB_{ОЗ} – середньорічна вартість основних засобів.

Для комплексного аналізу фондовіддачі варто розглянути й інші складові, зокрема виручка від реалізації продукції, середньорічна вартість всіх ОЗ та окремо активної частини ОЗ, тощо (табл. 2.7).

Результати аналізу свідчать про неефективне використання ОЗ в порівнянні з попереднім періодом, рівень фондовіддачі знизився на 6%.

Причиною негативних змін є зниження виручки від реалізації при підвищенні середньорічної вартості ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» за 2022 рік в порівнянні з 2021 роком.

Тобто підприємство в умовах збільшення виробничих потужностей отримало нижчий фінансовий результат ніж в попередньому періоді.

Таблиця 2.7 – Аналіз фондівдачі основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Показники	2021	2022	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
Виручка від реалізації продукції, грн	103 186 924	98 862 896	- 4 324 028	-4%
Середньорічна вартість ОЗ, грн	121 266 181	123 173 687	+ 1 907 507	+2%
Фондовіддача, грн	0,851	0,803	- 0,048	-6%
Середньорічна вартість активної частини ОЗ, грн	54 003 487	54 850 731,5	+ 847 245	+2%
Фондовіддача активної частини ОЗ, грн	1,911	1,802	- 0,108	-6%
Питома вага активної частини ОЗ у загальній їх вартості, %	44,53%	44,53%	-	-

Джерело: документація ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Ще одним показником ефективності використання ОЗ є їх рентабельність. Разом із фондівдачею показник рентабельності дозволяє оцінити відразу два аспекти використання ОЗ – кількісний та якісний. Для більш коректного порівняння двох періодів, за вищезгаданими коефіцієнтами, варто проводити розрахунок інтегральних показників. Перший з яких демонструє умовний економічний ефект, що припадає на кожну грошову одиницю витрат, що були вкладені в основні засоби. Розрахунок даного коефіцієнта відбувається розрахунком квадратного кореня з добутку рентабельності та фондівдачі. Другий показник розраховують витягненням квадратного кореня з добутку рентабельності, фондівдачі та рівня ефективності використання ОЗ (табл. 2.8).

За період рентабельність ОЗ знизилась на 33%, тобто частка прибутку, що припадає на одну грошову одиницю основних засобів у 2022 році є нижчою ніж у 2021. Значення інтегрального показника свідчать про те, що кращі показники економічної ефективності використання прослідковуються в 2021 році – 0,448, на відміну від 2022 де показник є нижчим на 19% та дорівнює 0,377. Загалом бачимо, що за період 2022 року показники віддачі та використання ОЗ переважно знизились в

порівнянні з аналогічним періодом 2021 року.

Таблиця 2.8 – Розрахунок інтегральних показників

Показники	2021	2022	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
Виручка від реалізації продукції, грн	103 186 924	98 862 896	- 4 324 028	-4%
Прибуток (збиток), грн	28 601 371	21 830 411	- 6 770 960	-31%
Середньорічна вартість ОЗ, грн	121 266 180	123 173 687	1 907 507	+ 2%
Середньооблікова чисельність персоналу підприємства, люд.	258	223	-35	-16%
Фондовіддача, грн	0,851	0,803	-0,048	-6%
Рентабельність (збитковість) ОЗ, %	23,59	17,72	-5,86	-33%
Продуктивність праці, грн	39 995	44 333	+4 338	+10%
Рівень ефективності використання ОЗ, %	0,00003	0,00004	+0,00001	8%
Перший інтегральний показник ефективності використання основних засобів, грн	0,448	0,377	-0,071	-19%
Другий інтегральний показник ефективності використання основних засобів, грн	0,00026	0,00023	-0,00003	-14%

Джерело: документація ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Тож на базі проведеної аналітичної оцінки складу, структури, динаміки забезпечення, технічного оснащення та руху основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», виявлено, що переважну частку ОЗ складають виробничі фонди, серед яких присутня як активна так і пасивна частина, що майже порівну розділяє виробничий сектор.

Адміністративні потреби та інші засоби невиробничого характеру займають мінімальну частку серед всієї структури ОЗ – 0,4%. Рівень ж технічного оснащення за 2022 рік знизився на відміну від аналогічного періоду 2021 року. В процесі експлуатації ОЗ зношуються не тільки фізично, а й втрачають свою економічну ефективність, технічні характеристики, тобто зазнають й морального зносу.

Це варто взяти до уваги, щоб на далі мати змогу прийняти ефективні управлінські рішення, які здатні підвищити ефективність виробництва та як результат збільшити прибуток.

2.4 Формування інформації про основні засоби у фінансовій та внутрішньогосподарській звітності та напрями її удосконалення в умовах воєнного стану

В процесі господарської діяльності підприємство відображає всі події через облікові процеси інструментами аналітичного та синтетичного обліку. Та кожен суб'єкт господарювання, що зобов'язаний вести бухгалтерський облік повинен складати фінансову звітність за підсумками своєї діяльності відповідно до встановлених строків та вимог нормативних актів.

Відповідно до закону, що регулює ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності на національному рівні, під фінансовою звітністю розуміють звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. Складається вона з метою уможливити отримання неупередженої, повної та правдивої інформації про фінансовий стан, рух грошових коштів та результати діяльності її безпосередніми користувачами. Серед внутрішніх та зовнішніх користувачів є й ті, до яких подання фінансової звітності носить обов'язковий характер (рис. 2.10) [13].

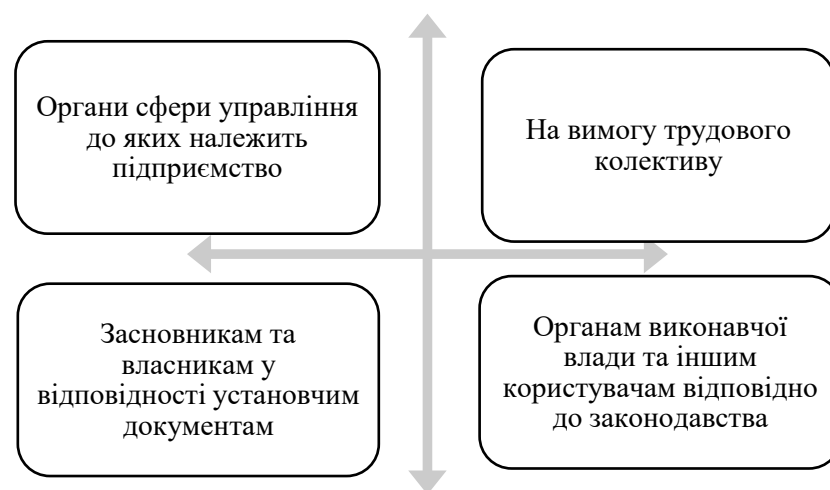

Рисунок 2.10 – Суб'єкти яким підприємство зобов'язане подавати фінансову звітність

Джерело: сформовано автором на основі [13]

Формування фінансової звітності відбувається на основі даних бухгалтерського обліку за звітний період, що для фінансової звітності дорівнює одному року. Також опираючись на облікову політику можливе складання проміжної фінансової звітності за період кварталу чи півріччя. При формуванні звітів важливо дотримуватись закріплених принципів, що є єдиними як до бухгалтерського обліку так і для фінансової звітності (рис. 2.11) [13].

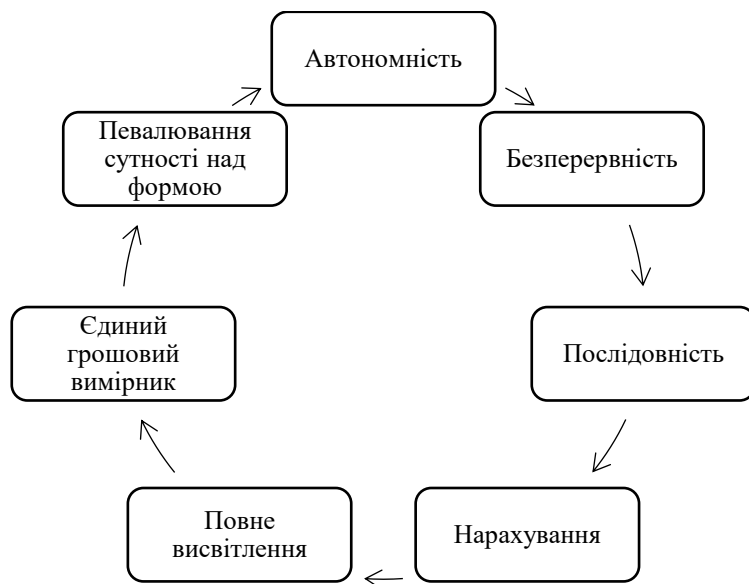

Рисунок 2.11 – Принципи складання фінансової звітності

Джерело: сформовано автором на основі [13]

Окрім фінансової звітності на підприємствах формують й внутрішньогосподарську звітність, що по своїй сутності є продуктом управлінського обліку та формується суто для внутрішніх користувачів на відміну від фінансової. Так в профільній літературі, нормативах, тощо часто можна помітити ототожнення понять управлінського та внутрішньогосподарського обліку, що розуміють, як систему збору, обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [13].

На основі внутрішньогосподарської звітності управлінці здатні приймати більш релевантні рішення аналізуючи деталізовану інформацію про саме діяльність підприємства, що наводиться в ній. Підвищити інформативність таких звітів можливо

притримуючись принципів адресності, зворотного зв'язку, оперативності, конфіденційності та економічності, що посилить функціональність звітності [23].

Фінансова звітність є продуктом синтетичного обліку, тому інформативність категорії основних засобів в звітах носить більш узагальнюючий характер. Так відображення даних про основні засоби серед форм звітності відбуваються у першому розділі форми 1 «Баланс» серед категорії «Необоротні активи» та у другому розділі «Основні засоби», форми 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

В балансі (форма 1) інформація про основні засоби відображається у рядках 1010, 1011 та 1012 узагальнюючи інформацію про всі об'єкти ОЗ. Так, в рядку 1011 висвітлюється первісна вартість всіх об'єктів ОЗ та інших необоротних матеріальних активів, а рядок 1012 відображає вартісний вираз суми їх зносу за період. Узагальнює дані рядок 1010, що розкриває залишкову вартість ОЗ визначену різницею між рядками 1011 та 1012 (табл. 2.9).

Таблиця 2.9 – Дані про основні засоби в формі №1 «Баланс»

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
Основні засоби	1010	64 469	57 518
первісна вартість	1011	138 343	137 800
знос	1012	73 874	80 282

Джерело: звітність ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Окрім вищезгаданих, є також рядок 1005 «Незавершені капітальні інвестиції», що безпосередньо має відношення до основних засобів, оскільки на ньому відображається вартість незавершених капітальних інвестицій, що на дату балансу направлені в необоротні активи на їх реконструкцію, будівництво, виготовлення, модернізацію, вирощування, створення чи придбання об'єктів ОЗ.

Більш ширше розкриття інформації про основні засоби реалізовується у «Примітках до фінансової звітності» (форма 5), де наводяться детальніші дані щодо кожної групи ОЗ. Тут можна знайти інформацію про вартість основних засобів, методи їх амортизації, наявність та рух, тощо (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 – Основні засоби в формі №5 «Примітки до фінансової звітності»

Групи основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року		Залишок на кінець року	
		Первісна (переоцінена) вартість	Знос	Первісна (переоцінена) вартість	Знос
Земельні ділянки	100	127	-	127	-
Інвестиційна нерухомість	105	20	19	20	19
Капітальні витрати на поліпшення земель	110	-	-	-	-
Будинки, споруди та передавальні пристрої	120	67749	27379	67684	30830
Машини та обладнання	130	49308	26925	49262	29909
Транспортні засоби	140	5786	4197	5775	4591
Інструменти, приладдя та інвентар (меблі)	150	243	243	235	235
Тварини	160	-	-	-	-
Багаторічні насадження	170	-	-	-	-
Інші основні засоби	180	6	6	6	6
Бібліотечні фонди	190	-	-	-	-
Малоцінні необоротні активи	200	2077	2077	1900	1900
Тимчасові (нетитульні) споруди	210	-	-	-	-
Природні ресурси	220	-	-	-	-
Інвентарна тара	230	13047	13047	12811	12811
Предмети прокату	240	-	-	-	-
Інші необоротні матеріальні активи	250	-	-	-	-
Разом	260	138363	73893	137820	80301

Джерело: звітність ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

Так бачимо, що окремі статті залишились сталими та не зазнали змін станом на кінець періоду, зокрема це об'єкти інвестиційної нерухомості, земельні ділянки та інші основні засоби. Змін зазнали наступні статті: будинки, споруди та передавальні пристрої (ПВ - 65 тис.грн; знос +3451 тис.грн), машини та обладнання (ПВ - 46 тис.грн; знос + 2984 тис.грн), транспортні засоби (ПВ - 11 тис.грн; знос + 394 тис.грн), інструменти, приладдя та інвентар (ПВ - 8 тис.грн; знос - 8 тис.грн), малоцінні необоротні активи (ПВ - 177 тис.грн; знос + 177 тис.грн) та інвентарна тара (ПВ - 236 тис.грн; знос - 236 тис.грн).

Враховуючи, що внутрішньогосподарська звітність направлена на задоволення інформаційних запитів внутрішніх користувачів різного характеру зайнятості, зрозуміло, що окремі регламентовані форми для такого роду звітів є відсутні. Оскільки відповідно від посадових завдань та функцій окремі користувачі потребуватимуть зовсім різної

інформації. Так до прикладу керівник потребує інформацію про залишкову вартість основних засобів, щоб оцінити ефективність та перспективу виробничої діяльності наявних ресурсів, а фахівець виробничого відділу інформацію по конкретному об'єкту, щоб визначити де він знаходиться та хто є відповідальною особою.

Наразі внутрішня ситуація в країні є не стабільною, через повномасштабне вторгнення на територію України, політичні сили змушені були змінити політичний режим на відповідний актуальній ситуації та запровадити військовий стан в межах всієї країни. Звичайно теперішні умови функціонування накладають свої корективи та обмеження на всі сфери діяльності суспільства, в тому числі й підприємницьку.

Основні засоби, як базовий виробничий ресурс, за даних умов є числі першої групи ризику (після людини), що може зазнати впливу непереборної сили. Саме тому, не залежно від регіону, варто розуміти як діяти за тих чи інших подій. В нормативах є ряд корективів та рекомендацій щодо змін в обліку основних засобів, серед яких в першу чергу рекомендують переглянути елементи облікової політики, особливо нарахування амортизації, переглянути варіанти її призупинення через консервацію, звернути увагу на переоцінку об'єктів, умови обліку благодійного передання об'єктів ОЗ від підприємства, обліку вилучення та примусового відчуження об'єктів, тощо [19].

Варто це враховувати не тільки підприємствам, що перебувають в зоні бойових дій, а й іншим суб'єктам по всій території країни, адже реєстрація фактів діяльності (в тому числі стороннього втручання в господарську діяльність) безпосередньо впливає і на кінцеву звітність, податкову активність, тощо. Так, до прикладу за відсутності активної виробничої діяльності де не здійснювалось використання об'єктів ОЗ, амортизація продовжує нараховуватись оскільки підстав для її призупинення не було визнано в обліку. Як результат виникають фактично не виправдані податкові зобов'язання, некоректне відображення інформації в подальшій звітності, тощо. Тому аби уникнути невинуватих втрат та непорозумінь, варто слідкувати за актуальними змінами нормативів щодо облікової діяльності та фінансової звітності.

ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» за результатами діяльності складає та подає такі

елементи фінансової звітності як форма 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма 2 «Звіт про фінансові результати», форма 3 «Звіт про рух грошових коштів», форма 4 «Звіт про власний капітал» та форма 5 «Примітки до фінансової звітності». Станом на кінець 2022 року залишкова вартість ОЗ складає 57 518 тис. грн. відповідно до даних форми 1.

Територіально підприємство знаходиться в Чернівецькій області, тому з початком російської агресії критичного впливу на цілісність та діяльність суб'єкта не було, тому змін в системі обліку та звітності наразі не виявлено. Та за ймовірності потенційного впливу на функціонування, доречно сформулювати та спільно затвердити план дій у випадках безпосередньо втручання непереборної сили в цілісність об'єктів підприємства, розвитку активних бойових дій на поточній та прилеглій території, тощо. За поточних умов, вдосконалення ефективності використання об'єктів ОЗ, що в майбутньому вплине на вартісні показники фінансової звітності, можливо за рахунок застосування інтенсивних або ж екстенсивних факторів впливу (рис. 2.12) [26].

Рисунок 2.12 – Напрями підвищення ефективності використання основних засобів

Джерело: сформовано автором на основі [26]

Також, варто переглянути амортизаційну політику та проаналізувати можливість консервації виробничих активів (будівель та споруд, транспортних засобів, обладнання, тощо) у випадку настання непереборних обставин. Це допоможе оперативно зреагувати на події (у випадку настання) та розуміти можливі наслідки для формування наступних управлінських рішень.

Отже, серед наявних форм фінансової звітності, інформація про основні засоби суб'єкта господарювання розкривається в «Балансі (Звіт про фінансовий стан)» та «Примітках до фінансової звітності». В «Балансі» наводяться вартісні показники залишкової вартості, первісної вартості та зносу ОЗ за відповідний період. Більш інформативними в контексті даних про основні засоби є «Примітки до фінансової звітності», де детальніше відображено інформацію по кожній групі ОЗ.

Ще однією з форм звітності є внутрішньогосподарська звітність, що має більш довільну форму та використовується суто для внутрішніх користувачів. Її часто ототожнюють з управлінською звітністю оскільки її мета забезпечення інформаційного запиту окремих внутрішніх користувачів задля використання цієї інформації у прийнятті управлінських рішень. Відсутність спеціальних закріплених форм для такого виду звітності виправдана різнотипністю запитів, що не може забезпечувати єдиний формат звітності. Для різного профілю користувачів в окремий період потрібна різна інформативна база.

Зважаючи на поточний політичний режим в якому функціонує країна, варто слідкувати за актуальними регулюючими нормативами та бути готовим до різного характеру подій, що впливають (чи можуть вплинути) на господарську діяльність.

Важливим етапом висвітлення облікової інформації є документування операцій на відповідні носії. ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» здійснює облікову діяльність в автоматизованій програмі «1С: підприємство», де відповідно реєструються та систематизуються первинні документи в електронному форматі. Синтетичний та аналітичний облік основних засобів передбачає висвітлення актуальних даних про категорію через відповідні регістри на різних рівнях деталізації інформації. Так зокрема

основний синтетичним рахунком, що відображає узагальнену інформацію про основні засоби підприємства є рахунок 10 «Основні засоби», що в свою чергу включає ряд аналітичних рахунків, що деталізують дані відповідно до груп ОЗ.

Важливим продуктом синтетичного обліку є фінансова звітність підприємства. Так ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» складає такі форми фінансової звітності як «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», «Звіт про фінансові результати», «Звіт про рух грошових коштів», «Звіт про власний капітал» та «Примітки до фінансової звітності», де зокрема в формі 1 «Баланс» висвітлюється загальна інформація про категорію ОЗ в рядках 1010, 1011 та 1012, а в формі 5 «Примітки до фінансової звітності» розкривається більш деталізована інформація по кожній із статей основних засобів.

ВИСНОВКИ

Результатом дослідження є теоретичне узагальнення та підготовлені практичні рекомендації щодо вдосконалення організації та методики обліку основних засобів в підприємстві. Результати дослідження дозволяють зробити такі наукові висновки та запропонувати наступні пропозиції:

1. Система обліку основних засобів формується на базі організаційних та технологічних особливостей підприємства. ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» функціонує в галузі сільського господарства, основним видом економічної діяльності підприємства є вирощування зерняткових та кісточкових фруктів. За формою власності ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» виступає недержавною власністю. Відповідно до організаційно-економічних ознак, підприємство класифікується товариством з обмеженою відповідальністю. Статутний капітал суб'єкта формується внесками чотирьох засновників, відповідно ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» є корпоративним підприємством. За даними про вартість активів, середню чисельність працівників та чистий дохід від реалізації ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» є середнім підприємством. Всі ці елементи формують облікову систему організації.

2. Тракткування економічної сутності поняття «основні засоби» займає значне місце в науковій діяльності вже протягом кількох десятиліть. Погляди науковців розмежовуються, досягти однозначності досі не вдалось. Та на наш погляд доречно звертатись до регулюючих нормативів та керуватися загальноприйнятим трактуванням на міжнародному та національному рівнях, де основні засоби визначають як матеріальні об'єкти, що утримуються в цілях виробничої діяльності (в тому числі надання послуг, адміністративна діяльність, постачання, тощо), на очікуваний термін корисного використання більше одного року. Класифікують об'єкти ОЗ за рядом ознак, в залежності від потреб підприємства, та відповідно до базової класифікації визначеної Н(П)СБО 7 та ПКУ основні засоби поділяють на 16 груп. Серед підходів до оцінки об'єктів виділяють оцінку за первісною, залишковою,

справедливою, переоціненою, ринковою, ліквідаційною, митною та чистою вартістю. Та все ж основною та найпоширенішою є оцінка за первісною вартістю.

3. Облікова політика в межах підприємства формується самостійно ним виходячи з специфіки діяльності та потреб. Серед факторів що впливають на формування облікової політики виділяють: вид діяльності, організаційно-правова форма, форма власності, чисельність працівників, обсяги діяльності, вартість активів, наявність матеріальної бази та інші. Фактичним елементом де висвітлюється облікова політика є Наказ про облікову політику підприємства. В агроформуваннях часто такі документи мають ряд недоліків, серед яких формальне відношення до його складання, відсутність оновлень передбачених законодавчими нормативами, відсутність практичного формулювання важливих складових облікової політики. В питанні облікової політики основних засобів висвітлюють деталі визнання, первісної оцінки, методів амортизації, строки корисного використання, віднесення об'єктів до класифікаційних груп, тощо.

4. Документування операцій пов'язаних з основними засобами у ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» відбувається в комбінованій формі використовуючи як паперові так і електронні носії. В контексті ОЗ документуються операції з руху основних засобів, нарахування амортизації, витрати на підтримання об'єкта у робочому стані, капітальні витрати на поліпшення ОЗ, переоцінка та зменшення корисності. Для них використовуються відповідні реєстри, на кшталт актів, інвентарних карток, карток обліку руху, тощо. Облікову діяльність ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» провадить в програмі «1С: підприємство».

5. Синтетичний та аналітичний облік по своїй суті передає одну і ту ж інформацію та відрізняється тільки рівнем деталізації. Так для синтетичного обліку інформація носить більш узагальнюючий характер, де реєстрами будуть відомості, звіти, основні рахунки, тощо, а для аналітичного виписки банку, картки, субрахунки що розкривають детально інформацію про факти господарського життя. У ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» для обліку основних засобів на рівні синтетичного обліку

ведуться рахунки 10 «Основні засоби», 11 «Інші основні засоби», 13 «Знос необоротних активів» та 15 «Капітальні інвестиції». В свою чергу на рівні деталізації аналітичного обліку підприємство відкрило додатково ряд субрахунків, серед яких 1032 «Об'єкти інфраструктури», 1041 «Самохідна виробнича техніка», 1042 «Причепна виробнича техніка», та інші. Рівень деталізації визначається потребами підприємства.

6. Прийняття управлінських рішень щодо підвищення ефективності використання основних засобів повинно базуватись на аналітичних оцінках їх стану, забезпечення та інших економічних показників ефективності. Так відповідно до аналізу наявності, складу та структури основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», виявлено, що основну частину основних засобів займають виробничі ОЗ – 99,6%, тоді як невиробнича категорія складає тільки 0,4%. Пасивна частина виробничих ОЗ переважає над активною займаючи 55,04% та 44,54% серед всіх основних засобів відповідно. Будівлі та споруди складають левову частку всіх ОЗ – 44,53-44,54% за період 2021-2022 року відповідно, наступною за обсягом є категорія машини та обладнання 39,63-39,65% та транспортні засоби 4,69%.

7. Аналіз забезпеченості, технічного стану, руху та ефективності використання показав, що показники оновлення, вибуття, приросту та придатності за 2022 рік знизились в порівнянні з аналогічним періодом 2021 року. Позитивну тенденцію має тільки коефіцієнт фондоозброєності (+14,89%) та коефіцієнт зносу (+10,62%). Фондовіддача в 2022 році показала нижчий рівень (-6%) аніж в 2021 році, навіть попри позитивну динаміку середньорічної вартості ОЗ. Це говорить про зниження ефективності використання основних засобів ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» за останній період.

8. Серед форм фінансової звітності, інформація про основні засоби відображається в «Звіті про фінансовий стан» та «Примітках до фінансової звітності». ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» складає такі елементи фінансової звітності як: форма 1 «Баланс», форма 2 «Звіт про фінансові результати», форма 3 «Звіт про рух грошових

коштів», форма 4 «Звіт про власний капітал» та форма 5 «Примітки до фінансової звітності». Так відповідно до рядка 1010 «Балансу» залишкова вартість ОЗ станом на кінець 2022 року дорівнює 57 518 тис. грн..

9. Поточний правовий режим України, а саме воєнний стан, вносить корективи як в соціальну, геополітичну, правову так і в економічну сферу. Наразі підприємство ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» є в умовно безпечному положенні, оскільки знаходиться на території західної України, де не ведуться активні бойові дії. Та враховуючи нестабільну ситуацію варто розглянути ряд рекомендованих дій в поточних обставинах. Зокрема варто розглянути сталі рекомендації та оновлення регулюючих документів в питанні обліку ОЗ, зокрема НП(С)БО 7 «Основні засоби», ЗУ «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану», «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» та «Положення порядок консервації основних виробничих фондів підприємств». На основі цих актів розробити плани можливих дій у випадках втручання непереборної сили, воєнних дій безпосередньо на території підприємства та близькій до нього, тощо. Це забезпечить уникнення невинуватених податкових та інших витрат, оперативне регулювання поточної ситуації та можливості прийняття необхідних рішень.

10. Отже, основною метою облікової діяльності щодо основних засобів підприємства є оперативне інформаційне забезпечення управлінців та інших користувачів повною, достовірною та правдивою інформацією задля уможливлення прийняття ефективних управлінських рішень. Для цього доцільно використовувати не тільки облікові дані, а й проводити аналітичну роботу, що розкриє окремі елементи діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чабаненко Ж.М. Особливості фінансового обліку основних засобів: Економічний простір. 2012. № 57 URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2012_57/statti/42.pdf
2. Пушкар М.С., Семанюк В.З. Розробка систем обліку : Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2009. 208с.
3. Облікова політика: навч. посіб. / Г.М. Давидов, В.М. Савченко, О.В. Пальчук, та ін.; за заг. ред. Г.М. Давидова. 2-ге вид., перероб. і доп. Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. 362 с.
4. Амбросов В.Я., Маренич Т.Г Облікова політика в агроформуваннях : Економіка АПК. 2004. № 7 с. 96.
5. Бухгалтерський облік у сільському господарстві / за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця та к.е.н., доц.. М.М. Коцупатрого. Житомир: ПП "Рута", 2003. 512 с.
6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо складання розпорядчого документа про облікову політику підприємства: Наказ Міністерства аграрної політики України від 17.12.2007 року № 921. Дата оновлення: 22.06.2016.
7. Ф.Ф. Бутинець, О.П. Войналович, І.Л. Томашевська. Організація бухгалтерського обліку: підручник: Житомир: Рута, 2006. 528 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0921555-07#Text>
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text
9. Про облікову політику: Лист міністерства фінансів від 21.12.2005. № 31-34000-10-5/27793. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2779201-05#Text>
10. С.Ф. Легенчук, К.О. Вольська, О.В. Вакун. Документування в бухгалтерському обліку: процесний підхід: монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2016.
11. Гортовенко Є.С., Бурковська А.В. Організація та особливості

документального оформлення первинного обліку капітальних інвестицій у придбання, виготовлення та оновлення (модернізацію) основних засобів сільськогосподарських підприємств. Молодий вчений. 2016. № 12.1(40). С. 701–705.

12. Степаненко О.І., Чернишенко Я.Г. Альтернативні підходи в документуванні облікової інформації про об'єкти основних засобів підприємства: Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2015. Вип. 5. С. 151–157.

13. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України, від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 19.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

15. Економічний аналіз у схемах і таблицях: навч. посіб. / І. М. Парасій-Вергуненко, С. В. Калабухова, Г. А. Ямборко та ін. / за заг. ред. Професорів Л. М. Кіндрацької та І. М. Парасій-Вергуненко.: КНЕУ, 2012. 323 с.

16. Андрєєва Г. І. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб.: Київ : Знання, 2008. 263 с.

17. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: Київ. нац. торг-екон. ун-т, 2008. 514 с.

18. Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану: Закон України від 17.05.2012 р. № 4765-VI Дата оновлення: 29.09.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4765-17#Text>

19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>

20. Про порядок консервації основних виробничих фондів підприємств:

Положення, затв. постановою КМУ від 28.10.1997 р. №1183. Дата оновлення: 15.06.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1183-97-%D0%BF#Text>

21. Про інвентаризацію активів та зобов'язань, Положення, затв. наказом Мінфіну від 02.09.2014 р. №879. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

22. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. Дата оновлення: 06.05.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

23. Біла Л. М. Формування системи фінансової звітності сільськогосподарських підприємств: Автореф.: канд. екон. Наук., Київ: ННЦ „Інститут аграрної економіки”, 2005. 21 с.

24. Бірюкова О. Складання річної фінансової звітності сільськогосподарськими підприємствами: Бухгалтерія в сільському господарстві. 2004. №3

25. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах України: підручник / за заг. ред. А.М. Коваленко: Дніпропетровськ: ВКК „Баланс-Клуб”, 2009. 736 с.

26. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погріщук Б.В. Економіка підприємства : Навчальний посібник, Київ : Центр учбової літератури, 2010. 304 с.

27. Кривенко С. П., Польова Т.В. Основні проблеми та шляхи удосконалення обліку основних засобів: Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг, 2010, с. 111-118. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/esprstp_2010_1_19.pdf.

28. Кулик В. А. Організація обліку основних засобів: методичний аспект : Університетські наукові записки. 2013. № 2. С. 404-408. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_2_63.

29. Могилова М. М. Оцінка основних засобів сільського господарства в контексті інформаційного забезпечення обґрунтування державної політики: Економіка АПК. 2013. № 9. С. 20-25.

30. Порядок подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. Дата оновлення: 02.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>

31. Радіонов Н. Й., Л. М. Ременюк. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів: Ефективна економіка, 2015 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4548>

32. Савицька Р. В. Комплексний аналіз господарської діяльності підприємства : підручник: Київ : НІЦ-ІНФРА-М. 2016. 608 с.

33. Самчик М. Ю. Особливості бухгалтерського обліку витрат на ремонт основних засобів: Вісник ЖДТУ: Серія: економічні науки. 2011. № 4 (58). С. 129-133.

34. Завадський Й.С., Осовська Т.В., Юшкевич О.О. Економічний словник: Київ : Кондор, 2006. 356 с.

35. Гречко С.М. Особливості визнання основних засобів в цілях бухгалтерського обліку та оподаткування: Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2011. № 3(21). Ч. 2. С. 23–31.

36. Лытнева Н.А., Малявкина Л.И., Федорова Т.В. Бухгалтерский учет: учебник: ФОРУМ: ИНФРА-М, 2006. – 496 с.

37. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: Навчальний посібник: 2-ге видання: Київ, 2012. 647 с.

38. Верховглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика : Навчальний посібник: Київ : Центр учбової літератури, 2010. 536 с.

39. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики / За ред. А.М. Коваленко: Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2006. 1024 с.

40. Агрес О.Г. Економічна ефективність використання основних засобів сільськогосподарських підприємств : автореферат дисертації, к. е. н. : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)»: Львівський національний аграрний університет: Львів, 2013. 20 с.

41. Коваленко О.В., Громова І.В. Напрями підвищення ефективності використання основних фондів підприємства: Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2014. Вип. 7. С. 20–27.

42. Неміш Ю.В. Поняття «основні засоби» у сучасних наукових дослідженнях: Аграрна економіка. 2012. Т. 5. № 3–4. С. 181–187.

43. Бабяк Н.Д. Амортизаційні відрахування як фінансове джерело відтворення основних засобів підприємств: Вісник Сумського державного університету: Серія «Економіка». 2005. № 10(82). С. 177–185.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1 – Визначення основних засобів в міжнародних та національних нормативних актах

Чинність	Нормативно-правовий акт	Визначення
Редакція від 01.01.2012	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 Основні засоби.	Основні засоби – це матеріальні об'єкти, що їх: а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей; б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду.
Редакція від 29.07.2022	Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»	Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, виконання робіт і надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).
Редакція від 01.04.2023	Податковий кодекс України	Основні засоби - матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 20000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)
Редакція від 18.10.2022	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів	Основними засобами вважаються матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)

Джерело: сформовано автором

Таблиця Б.1 – Поняття «основні засоби» з погляду науковців

Автор, джерело	Визначення
Й.С. Завадський [34]	Основні засоби – це засоби праці, що беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох циклів, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, і поступово, в міру зношення, переносять свою вартість на продукцію, що виробляється
С.М. Гречко [35]	Основний засіб – необоротний актив, що призначений для господарської діяльності, тобто планується використовувати в господарській діяльності
Н.А. Литнєва, Л.І. Малявкіна, Т.В. Федорова [36]	Основні засоби – це частина майна, яка виступає у ролі коштів праці при виробництві продукції, виконанні робіт чи наданні послуг або для управління організацією на протязі періоду, що перевищує 12 місяців, або звичайного операційного циклу, якщо він перевищує 12 місяців
Л.К. Сук, П.Л. Сук [37]	Основні засоби підприємства, установи – це сукупність матеріально-речових цінностей, що діють у натуральній формі протягом тривалого часу як у сфері матеріального виробництва, так і у невиробничій сфері
Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна, В.І. Кисла [38]	Основні засоби – це засоби праці, які використовуються (експлуатуються) впродовж тривалого часу, при цьому зберігаючи свою первісну фізичну форму, і переносять свою вартість на вироблений продукт частинами, протягом декількох виробничих циклів унаслідок фізичного та морального зносу
А.М. Коваленко [39]	Основні засоби – це матеріальні активи з очікуваним терміном корисного використання більш ніж один рік (або на протязі операційного циклу, якщо він більше ніж рік), які підприємство утримує в цілях: використання під час виробництва або поставки товарів, надання послуг, надання в оренду іншим особам; виконання адміністративних та соціальних функцій
О.Г. Агрес [40]	Основні засоби – це засоби праці у формі матеріальних активів, які утримує підприємство з метою використання у виробничому процесі або здійсненні адміністративних чи соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання яких становить більше ніж один рік, не змінюючи при цьому своїх форм і розмірів, вартість яких є не меншою від законодавчо встановленого розміру та поступово переноситься в міру фізичного спрацювання та (або) морального старіння на вартість готової продукції проведенням амортизаційних відрахувань
О.В. Коваленко, І.В. Громова [41]	Основні фонди – це частина засобів виробництва, які діють у процесі виробництва протягом тривалого періоду, зберігають при цьому впродовж усього періоду натурально-речовинну форму і переносять свою вартість на продукцію частинами у міру зносу у вигляді амортизаційних відрахувань
Ю.В. Неміш [42]	Основні засоби – це вартісно виражені ресурси, які утримуються суб'єктом господарювання з метою використання в процесі виробництва, постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення чи соціально-культурних функцій, очікуваний строк експлуатації яких становить не менше одного року, чи визначається межами операційного циклу понад один рік, вартість яких зменшується в процесі використання
Н.Д. Бабяк [43]	Основні засоби – це активи з терміном корисного використання більше одного року, які використовуються на підприємствах у декількох операційних циклах з метою отримання економічної вигоди, не втрачаючи при цьому матеріально-речової форми, та переносять свою вартість на знов створену продукцію частинами у вигляді нарахованих амортизаційних відрахувань

Джерело: сформовано на основі [34], [35], [36], [37], [38], [39], [40], [41], [42], [43]

Таблиця В.1 – Порівняльна таблиця критеріїв визнання основних засобів

Країна/критерії	Матеріально-речова форма	Використовується більше 1 року	Вартість на дату введення в експлуатацію перевищує 30 базових величин	Вартість може бути достовірно визначена	Не передбачається перепродаж	Забезпечують діяльність безпосередньо чи опосередковано	Використовується в основній та іншій діяльності	Ймовірність економічних вигод
Україна	+	+		+	+			+
Угорщина	+	+		+		+		
Білорусь	+	+	+		+			
Міжнародний стандарт фінансової звітності (МСФЗ)	+	+		+			+	+

Джерело: сформовано автором

ПРОЕКТ НАКАЗУ ПРО ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ

Україна

Чернівецька область

Дністровський район

с. Сербичани

Наказ

від 31.12.23 р. № 1

Про облікову політику ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

На виконання вимог Закону України від 16.07.99 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також з метою дотримання підприємством єдиної методики відображення господарських операцій та забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД», що додається, та ввести його в дію із 1 січня 2024 року.

2. Головному бухгалтеру ознайомити (під особистий підпис) зі змістом Положення всіх посадових осіб та працівників, які мають відношення до його виконання. Надати всім працівникам бухгалтерії по одному примірнику Положення.

Загальний контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою, а в частині застосування облікової політики покладаю на головного бухгалтера.

Директор ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

(підпис)

П.І.Б

З наказом ознайомлені:

головний бухгалтер

(підпис)

П.І.Б

Затверджено наказом від 31.12.23 р. № 1

Положення про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

1. Загальні положення

1.1. Положення про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику (далі – Положення) ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД» (далі – підприємство) розроблено відповідно до Закону від 16.07.99 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996), національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (далі – НП(С)БО), інструкцій та інших нормативних актів, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності, з дотриманням вимог, передбачених Статутом підприємства.

1.2. Метою Положення є визначення єдиних для підприємства організаційних та методичних підходів до бухгалтерського обліку активів, зобов'язань та власного капіталу, розподілу обов'язків та відповідальності щодо організації та ведення бухгалтерського обліку, формування первинної документації, складання та подання звітності.

2. Організаційно-технічні складові облікової політики

2.1. Організаційні основи бухгалтерського обліку. Створення організаційної основи бухгалтерського обліку на підприємстві відноситься до компетенції його власників і передбачає встановлення відповідних зобов'язань його керівника (директора) та працівників бухгалтерії.

2.1.1. Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку на підприємстві створити бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером. Його права, обов'язки та відповідальність визначаються посадовими інструкціями, розробленими згідно з

чинним законодавством та затвердженими керівником (директором) підприємства. Склад і структура бухгалтерської служби наведені в додатку 1 до Положення та підтверджуються штатним розписом підприємства.

2.1.2. Головний бухгалтер підприємства:

забезпечує застосування на підприємстві встановлених єдиних методологічних принципів бухгалтерського обліку під час складання та подання в установлені законодавством строки фінансової звітності;

організовує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій, що здійснює підприємство;

бере участь в оформленні матеріалів (документів), пов'язаних із нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства;

віддає розпорядження, що стосуються ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, які є обов'язковими для виконання всіма структурними підрозділами і працівниками підприємства;

перевіряє стан бухгалтерського обліку в підрозділах підприємства;

наділяється правом другого підпису, який він ставить на первинних документах та регістрах бухгалтерського обліку і відповідних звітах;

несе особисту відповідальність перед керівником.

2.1.3. За відсутності головного бухгалтера вищезазначені обов'язки та відповідальність (див. пп. 2.1.2 Положення) покладаються на заступника головного бухгалтера, а в разі його відсутності з поважної причини – на іншого працівника бухгалтерії згідно з окремим письмовим розпорядженням керівника підприємства.

2.1.4. Із матеріально відповідальними (додаток 2 до Положення) та підзвітними особами, що придбавають матеріальні цінності (додаток 3 до Положення), укладаються договори про повну матеріальну відповідальність.

2.2. Організація документообігу підприємства.

2.2.1. Для оформлення господарських операцій застосовувати типові та спеціалізовані форми первинної документації, а для цілей аналітичного обліку – самостійно розроблені форми. При цьому первинні документи, створені підприємством, повинні містити обов'язкові реквізити, передбачені ч. 2 ст. 9 Закону № 996.

2.2.2. Перелік посадових осіб, які наділені правом розпорядчого підпису, наведено в додатку 4 до Положення. Указані в переліку особи несуть відповідальність за достовірність підписаних ними документів, своєчасне їх складання і передавання для оброблення в установлені строки.

2.2.3. Документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку підприємства організовувати відповідно до наказу Мініфіну від 24.05.95 р. № 88. Складати та подавати первинні документи до бухгалтерії за прийнятим графіком документообігу (наведений у додатку 5 до Положення).

2.2.4. У строки, передбачені графіком документообігу, первинні документи та облікові регістри бухгалтерського обліку, виготовлені на паперових носіях інформації, передаються до постійного архіву підприємства. Строки зберігання таких документів визначено наказом Мініюсту від 12.04.12 р. № 578/5, в якому наведено перелік типових документів, що створюються під час діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів.

2.2.5. Відповідальність за приймання бухгалтерської документації на тимчасове зберігання до архіву підприємства, строки зберігання документації в архіві та порядок передавання відповідної документації до держархіву покласти на постійно діючу експертну комісію.

2.2.6. Видавати документи із бухгалтерії або архіву підприємства в тимчасове користування: посадовим особам підприємства – на підставі письмового дозволу головного бухгалтера, а стороннім особам – за письмовим дозволом директора підприємства.

2.3. План рахунків бухгалтерського обліку.

2.3.1. Для відображення активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій бухгалтерській службі на чолі з головним бухгалтером використовувати робочий план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємства, наведений у додатку 6 до Положення. У разі необхідності за рішенням головного бухгалтера на підприємстві можуть вводитися додаткові рахунки другого, третього та четвертого порядків.

2.3.2. Аналітичний облік руху товарно-матеріальних цінностей організувати: в бухгалтерії – у кількісно-сумарному вимірі; на складах та структурних підрозділах – у кількісному вимірі.

2.4. Організація інвентаризаційної роботи.

2.4.1. Інвентаризація активів і зобов'язань, під час якої перевіряються їх наявність, документальне підтвердження і стан та здійснюється оцінка, визначається ефективність застосування окремих принципів, методів і процедур бухгалтерського обліку і розробляються пропозиції щодо зміни окремих параметрів облікової політики на наступний звітний період (рік), проводиться перед складанням річної фінансової звітності підприємства, орієнтовно з 1 жовтня по 31 грудня, в обов'язковому порядку. Точний час і порядок її проведення визначаються керівником підприємства окремим письмовим наказом (розпорядженням).

2.4.2. Інвентаризацію ТМЦ проводити щоразу:

у разі зміни матеріально відповідальної особи;

установлення фактів нестач готової продукції, товарів, інших матеріальних цінностей, пов'язаних з їх крадіжкою або псуванням;

реорганізації або ліквідації підприємства.

2.4.3. Інвентаризацію каси проводити не рідше одного разу на квартал, раптову інвентаризацію каси – не рідше одного разу на рік.

2.4.4. Інвентаризацію будівель і споруд здійснювати раз на два роки, біологічних активів тваринництва – двічі на рік.

2.4.5. У всіх інших випадках об'єкти та періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником чи власниками підприємства на підставі чинного законодавства, а також виходячи із плану-графіка інвентаризації.

2.4.6. Для проведення інвентаризаційної роботи (річної, планової та позапланової інвентаризації) затвердити постійно діючу інвентаризаційну комісію. Склад комісії наведено в додатку 7 до Положення.

2.4.7. Права, обов'язки та завдання, які покладаються на членів постійно діючої інвентаризаційної комісії, визначаються згідно з Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом Мініфіну від 02.09.14 р. № 879 (далі – Положення № 879), та Методичними рекомендаціями з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків та незавершеного виробництва сільськогосподарських підприємств, викладеними у листі Мінагрополітики від 14.12.03 р. № 37-27-12/14023 (далі – Лист № 14023).

2.4.8. Додатково до завдань, обумовлених Положенням № 879 та Листом № 14023, постійно діюча інвентаризаційна комісія повинна також вносити пропозиції:

щодо визначення справедливої та ліквідаційної вартості об'єктів основних засобів, які придатні до використання і залишкова вартість яких дорівнює нулю;

переоцінки матеріальних і нематеріальних необоротних активів у разі відхилення їх залишкової вартості від справедливої вартості на дату інвентаризації.

2.5. Форма ведення бухгалтерського обліку.

2.5.1. Бухгалтерський облік на підприємстві вести із застосуванням комп'ютерної програми «1С:Бухгалтерія».

2.5.2. Бухгалтерія забезпечує друкування оборотно-сальдових відомостей, журналів-ордерів, інших облікових регістрів за кожний звітний місяць. Оборотно-сальдові відомості за рахунками обліку ТМЦ завіряються підписами відповідальних осіб.

2.6. Контроль за дотриманням облікової політики та порядком ведення обліку.

2.6.1. Поточний контроль за дотриманням облікової політики підприємства та порядком ведення бухгалтерського обліку покладається на головного бухгалтера підприємства.

2.6.2. Для підтвердження достовірності фінансової звітності щорічно проводити аудиторську перевірку незалежною аудиторською фірмою.

2.6.3. Розпорядження головного бухгалтера щодо ведення бухгалтерського обліку вважати обов'язковими для виконання всіма працівниками підприємства.

2.7. Фінансова звітність.

2.7.1. Підприємство подає пакет звітності, передбачений НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженим наказом Мінфіну від 07.02.13 р. № 73.

2.7.2. Звіт про рух грошових коштів складається за прямим методом із застосуванням відповідної форми звіту (форма № 3).

2.7.3. Кількісні критерії та якісні ознаки суттєвості інформації про господарські операції, події та статті фінансової звітності визначаються в такому розмірі:

щодо інформації про господарські операції та події, пов'язані зі змінами у складі (рухом) активів, зобов'язань, власного капіталу – до 3 % вартості всіх активів, зобов'язань і власного капіталу відповідно;

для проведення переоцінки або зменшення корисності об'єктів необоротних активів застосовується відхилення залишкової вартості від їх справедливої вартості в розмірі 10 %;

щодо інформації про господарські операції та події стосовно доходів і витрат – до 2 % чистого прибутку (збитку) підприємства;

для статей балансу – 3 % підсумку балансу;

статей звіту про фінансові результати – 3 % чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

статей звіту про рух грошових коштів – 4 % чистого руху грошових коштів від операційної діяльності;

статей звіту про зміни у власному капіталі – 3 % розміру власного капіталу.

2.7.4. Відстрочені податкові активи і відстрочені податкові зобов'язання (у тих звітних періодах, коли підприємство зобов'язане їх застосовувати в бухгалтерському обліку) наводяться в балансі в сумі, що визначається щоквартально на дату проміжної фінансової звітності.

3. Методична складова облікової політики

3.1. Основні засоби та інші необоротні матеріальні активи.

3.1.1. Об'єктом основних засобів вважати закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством.

3.1.2. Визнавати основними засобами матеріальні активи, очікуваний строк корисного використання яких понад один рік і вартість яких перевищує 20 000 грн. Необоротні матеріальні активи, вартість яких не перевищує 20 000 грн, відносити до малоцінних необоротних матеріальних активів.

3.1.3. Для введення об'єктів основних засобів в експлуатацію, визначення строку їх корисного використання та ліквідаційної вартості створити постійно діючу комісію в складі: голови комісії – заступника директора, членів комісії у складі: головного бухгалтера, інженера-будівельника, головного інженера. При цьому строк корисного використання об'єктів основних засобів має відповідати мінімально допустимим строкам, установленим Податковим кодексом України.

3.1.4. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів нараховується прямолінійним методом щомісяця із застосуванням строків, установлених для кожного об'єкта основних засобів і нематеріальних активів окремо на підставі письмового розпорядження директора.

3.1.5. Амортизація інших необоротних матеріальних активів нараховується прямолінійним методом щомісяця із застосуванням строків, установлених для кожного об'єкта основних засобів і нематеріальних активів окремо на підставі письмового розпорядження директора.

3.1.6. Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів та бібліотечних фондів нараховується в першому місяці використання об'єкта в сумі 100 % вартості.

3.1.7. Переоцінку об'єктів основних засобів проводити за умов, що залишкова вартість окремого об'єкта більш ніж на 10 % відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу.

3.1.8. Переоцінка основних засобів здійснюється перед складанням річної звітності на підставі висновків та рекомендацій інвентаризаційної комісії. Визначення справедливої вартості об'єктів здійснюється незалежними експертами-оцінювачами.

3.1.9. Перевищення сум попередніх дооцінок об'єкта основних засобів над сумою попередніх уцінок залишкової вартості такого об'єкта включається до складу нерозподіленого прибутку з одночасним зменшенням додаткового капіталу при вибутті такого об'єкта.

3.2. Довгострокові біологічні активи.

3.2.1. Об'єктом бухгалтерського обліку довгострокових біологічних активів вважати:

у рослинництві – види багаторічних насаджень (наприклад, сад яблуневий);

тваринництві – види і групи робочої і продуктивної худоби (наприклад, корови, бики-плідники).

3.2.2. Строк корисного використання довгострокових біологічних активів установлює спеціально створена комісія (голова комісії – заступник директора; члени комісії: головний бухгалтер, головний агроном, головний зоотехнік), але не менше строку, передбаченого податковим законодавством.

3.2.3. Оцінку довгострокових біологічних активів проводити за первісною вартістю.

3.2.4. Нарахування амортизації на довгострокові біологічні активи здійснювати за прямолінійним методом.

3.3. Запаси.

3.3.1. Одиницею бухгалтерського обліку запасів вважати їх найменування (номенклатурна назва).

3.3.2. Облік транспортно-заготівельних витрат (далі – ТЗВ) відносити на вартість тих запасів, у зв'язку з придбанням яких вони понесені. Якщо ТЗВ неможливо персоніфікувати, їх облік вести на окремому субрахунку до синтетичних рахунків 20 (для виробничих запасів) та 28 (для товарів). У разі вибуття запасів ТЗВ списувати з відповідного субрахунку із застосуванням середнього відсотка.

3.3.3. Первісною вартістю сільськогосподарської продукції визнавати її виробничу собівартість.

3.3.4. Оцінку запасів, включаючи сільськогосподарську продукцію, при їх відпуску у виробництво, реалізації або іншому вибутті слід здійснювати за методом середньозваженої собівартості. Таку собівартість визначати за місяць у порядку, передбаченому п. 18 НП(С)БО 9.

3.3.5. Строк корисного використання малоцінних та швидкозношуваних предметів установлювати окремим наказом керівника підприємства (крім спеціального одягу та спеціального взуття).

3.4. Поточні біологічні активи.

3.4.1. Об'єктами бухгалтерського обліку поточних біологічних активів вважати:

у рослинництві – окремі сільськогосподарські культури (наприклад, ячмінь, кукурудза);

тваринництві – окремі види та групи тварин (телиці до 1 року, телиці від 1 до 2 років, нетелі, бички до 1 року, бички від 1 до 2 років).

У рослинництві об'єктами обліку витрат можуть бути роботи, виконані під урожай майбутнього року (оранка на зяб, снігозатримання, внесення добрив тощо).

3.4.2. Оцінку поточних біологічних активів здійснювати за первісною вартістю (виробничою собівартістю).

3.5. Дебіторська заборгованість.

3.5.1. Створювати резерв сумнівних боргів за дебіторською заборгованістю за реалізовані продукцію, товари, роботи та послуги із застосуванням методу абсолютної суми сумнівної заборгованості на підставі аналізу платоспроможності окремих дебіторів. Нараховувати суми резерву наприкінці звітного року на дату балансу.

3.5.2. Довгострокова дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом, відображається в балансі за її теперішньою вартістю. Розрахунок теперішньої вартості однієї гривні в майбутньому (PV) здійснюється за формулою

$$PV = FV : (1 + i)^n,$$

де **FV** – майбутня вартість;

i – ставка дисконтування;

n – число періодів, за які нараховують відсотки.

Ставкою дисконтування є переважна ринкова ставка відсотка на подібний інструмент (подібний за валютою, строком, типом ставки відсотка та іншими ознаками) із подібним показником кредитного рейтингу.

Денна ставка відсотка (i_d) розраховується за формулою

$$i_d = \sqrt[365]{(1 + i_{\text{рік}})} - 1,$$

де $i_{\text{рік}}$ – річна ставка відсотка, %.

3.6. Зобов'язання і резерви.

3.6.1. Створювати резерв коштів на забезпечення оплати відпусток працівникам підприємства у розмірі 10 % нарахованого фонду оплати праці, з урахуванням відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Сума забезпечення визначається щомісячно шляхом множення фактично нарахованої працівникам зарплати на відсоток, обчислений як відношення річної планової суми на оплату відпусток до загального планового фонду оплати праці. Наприкінці року на дату балансу проводити інвентаризацію резерву коштів на забезпечення оплати відпусток працівникам.

3.7. Кредиторська заборгованість.

3.7.1. Довгострокова кредиторська заборгованість, яка є фінансовим зобов'язанням, відображається в балансі за її теперішньою вартістю. Розрахунок теперішньої вартості однієї гривні в майбутньому (PV) здійснюється за формулою

$$PV = FV : (1 + i)^n,$$

де **FV** – майбутня вартість;

i – ставка дисконтування;

n – число періодів, за які нараховують відсотки.

Ставкою дисконтування є переважна ринкова ставка відсотка на подібний інструмент (подібний за валютою, строком, типом ставки відсотка та іншими ознаками) із подібним показником кредитного рейтингу.

Денна ставка відсотка (i_d) розраховується за формулою:

$$i_d = \sqrt[365]{(1 + i_{\text{рік}})} - 1,$$

де $i_{\text{рік}}$ – річна ставка відсотка, %.

3.8. Витрати.

3.8.1. З метою організації обліку витрат діяльності за об'єктами затвердити Перелік підрозділів основного, допоміжного й обслуговуючого виробництв та об'єктів соціально-культурного призначення (додаток 8 до Положення).

3.8.2. Затвердити номенклатуру статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) відповідно (додаток 9 до Положення).

3.8.3. До загальновиробничих витрат відносити:

загальновиробничі витрати рослинництва;

загальновиробничі витрати тваринництва;

загальновиробничі витрати промислових виробництв;

фіксований сільськогосподарський податок (для платників цього податку);

орендну плату за земельні паї;

орендну плату за майнові паї.

3.8.4. Для розподілу і віднесення на витрати виробництва всі загальновиробничі витрати вважати змінними.

3.8.5. Загальновиробничі витрати розподіляти наприкінці року. За базу розподілу цих витрат прийняти:

для рослинництва – загальну суму витрат на виробництво продукції, за винятком вартості насіння;

тваринництва – загальну суму витрат на утримання тварин, за винятком вартості кормів;

промислових виробництв – загальну суму витрат на виробництво промислової продукції, за винятком вартості сировини, матеріалів та напівфабрикатів власного виробництва.

3.8.6. До витрат майбутніх періодів відносити:

витрати на оформлення передплати на газети, журнали, періодичні та довідкові видання;
сплачені авансом орендні платежі;
витрати, пов'язані з освоєнням нових виробництв та агрегатів.

3.9. Доходи.

3.9.1. Дохід, пов'язаний із наданням послуг, визначати виходячи зі ступеня завершеності операцій із надання послуг на дату балансу, якщо може бути оцінений результат цієї операції. Ступінь завершеності таких операцій визначати за вимірюванням та оцінкою фактично виконаних робіт.

3.9.2. До доходів майбутніх періодів відносити доходи у вигляді одержаних авансових платежів за здані в оренду основні засоби, доходи від цільового фінансування капітальних інвестицій.

3.10. Облік ПДВ.

Включати до складу витрат у день настання події:

суми ПДВ, не підтверджені зареєстрованими постачальниками податковими накладними, після спливу 1 095 днів із дати складання податкової накладної;

компенсуючі податкові зобов'язання з ПДВ за товарами/послугами, первісно придбаними для оподатковуваних операцій, у разі подальшого використання в негосподарській/пільговій діяльності.

Директор ТОВ «БУКОВИНСЬКИЙ САД»

(підпис)
П.І.Б

Додаток Ж

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Буковинський сад"	Дата (рік, місяць, число)	2022, 10, 31	КОДИ	
Територія	ЧЕРНІВЕЦЬКА	за ЄДР	UA73040170240082792	11/2022	
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності	Вирощування зерняткових і кісточкових фруктів	за КВЕД	01.24		
Середня кількість працівників	223				
Адреса, телефон	вулиця Шевченка, буд. 1, с. Сербичани, СОКИРЯНСЬКИЙ РАЙОН, ЧЕРНІВЕЦЬКА обл., 60230	41051			
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "✓" у відповідній клітинці):					
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1	1
первісна вартість	1001	4	4
накопичена амортизація	1002	3	3
Незавершені капітальні інвестиції	1005	188	106
Основні засоби	1010	64 469	57 518
первісна вартість	1011	138 343	137 800
знос	1012	73 874	80 282
Інвестиційна нерухомість	1015	1	1
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	20	20
знос інвестиційної нерухомості	1017	19	19
Довгострокові біологічні активи	1020	145 596	140 407
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	155 974	155 974
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	10 378	15 567
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	900	900
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвил	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	211 155	198 933
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	49 508	38 449
виробничі запаси	1101	18 635	12 793
незавершене виробництво	1102	2 601	8 480
готова продукція	1103	26 969	16 026
товари	1104	1 302	1 150
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	49 534	53 123
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	2 998	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	35 436	38 597
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 541	1 613
готівка	1166	7	18
рахунки в банках	1167	1 534	1 595
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частина перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження додатка Ж

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	865	1 679
Усього за розділом II	1195	139 882	133 461
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	39
Баланс	1300	351 037	332 433

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	62	62
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	229	229
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	175 618	177 267
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	175 909	177 558
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	7 845	3 494
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату даєк-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	7 845	3 494
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	36 228	28 895
розрахунками з бюджетом	1620	557	672
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	325	250
розрахунками з оплати праці	1630	1 210	928
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	32 718	24 862
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	96 245	95 774
Усього за розділом III	1695	167 283	151 381
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	351 037	332 433

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП Козак Олена
ФедорівнаЕП Урсул Галина
Миколаївна

Козак Олена Федорівна

Урсул Галина Миколаївна

1. Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2. Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Буковинський сад" (на йменування) за ЄДРПОУ 31769327 Дата (рік, місяць, число) 2023 01 01

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

КОДИ

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	82 789	86 489
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(60 959)	(57 888)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	21 830	28 601
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	7 847	5 051
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(2 414)	(2 731)
Витрати на збут	2150	(31 694)	(28 169)
Інші операційні витрати	2180	(1 543)	(1 865)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	887
збиток	2195	(5 974)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	95	83
Інші доходи	2240	8 055	3 308
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(457)	(82)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(70)	(1)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 3

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1 649	4 195
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 649	4 195
збиток	2355	(-)	(-)

П. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 649	4 195

ІІІ. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	42 188	36 215
Витрати на оплату праці	2505	15 664	17 565
Відрахування на соціальні заходи	2510	3 484	3 883
Амортизація	2515	12 252	12 332
Інші операційні витрати	2520	17 934	16 556
Разом	2550	91 522	86 551

ІV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП Козак Олена
Федорівна

ЕП Урсул Галина
Миколаївна

Козак Олена Федорівна

Урсул Галина Миколаївна

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Буковинський сад" (найменування)
 Дата (рік, місяць, число) 2022 12 31
 КОДИ
 за ДОКУМЕНТІВНИЙ

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
 за Рік 2022 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	108 498	107 701
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	1 453
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	13
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	660	736
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(58 071)	(83 705)
Праці	3105	(12 889)	(13 940)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(3 559)	(3 799)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(11 608)	(6 583)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(8 068)	(2 728)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(3 540)	(3 855)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(17 352)	(14 822)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(1 395)	(789)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	4 284	-13 735
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	635
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	95	83
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Продовження додатка К

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(-)	(-)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	95	718
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	3 494	7 839
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	7 845	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-4 351	7 839
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	28	-5 178
Залишок коштів на початок року	3405	1 541	6 691
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	44	28
Залишок коштів на кінець року	3415	1 613	1 541

Керівник

Головний бухгалтер

Козак Олена Федорівна

Уреул Галина Миколаївна

Продовження додатка Л

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Видучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Видучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	1 649	-	-	1 649
Залишок на кінець року	4300	62	-	229	-	177 267	-	-	177 558

Керівник

Головний бухгалтер

О.П. Козак Олена Федорівна
 Урсул Галина Миколаївна

Козак Олена Федорівна

Урсул Галина Миколаївна

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
29.11.2000 № 302 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 28.10.2003 № 602)

Код за ДКУД 1801008

Дата (рік, місяць, число)
за СДРНОУ 31.12.2022
за КАТОГПГ 1 UA73440170240082792
за СПОДУ 240
за КОПФГ 01.24

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Бухаринський сад"
Територія ЧЕРНІВЕЦЬКА
Орган державного управління
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності Виробництво харчових і кеточових фруктів
Одиниця виміру: тис.грн.

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
за 2022 рік

Групи нематеріальних активів		Залишок на початок року		Надійшло за рік		Переоцінка (дооцінка +, зниження -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік		Втрачено під час зменшення курсовості за рік		Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Права користування природними ресурсами	010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права користування майном	020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права на комерційні позначення	030	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права на об'єкти промислової власності	040	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Авторське право та суміжні з ним права	050	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші нематеріальні активи	060	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	080	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3
Усього	090	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
З рядка 080 графа 14		вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності															
		вартість оформлених у заставу нематеріальних активів															
З рядка 080 графа 5		вартість створених підприємством нематеріальних активів															
		вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок цільових асигнувань															
З рядка 080 графа 15		накопичена амортизація нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності															

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

II. Основні засоби

Групи основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, зниження -)		Вибуду за рік		Парахоловано амортизації за рік	Витрати від зменшення корисності	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		у тому числі			
		первісна (переоцінена) вартість	знос		первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос			первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос		
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Земельні ділянки	100	127	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвестиційна нерухомість	105	20	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	19	-	-	-	-
Капітальні витрати на поліпшення земель	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Будівля, споруди та передавальні пристрої	120	6749	27399	-	-	-	65	22	3473	-	-	-	67684	30830	-	-	-	-
Машини та обладнання	130	49408	26925	139	-	-	185	123	3107	-	-	-	49262	29909	-	-	-	-
Транспортні засоби	140	5786	4197	-	-	-	11	8	402	-	-	-	5775	4591	-	-	-	-
Інструменти, прилади, інвентар (всеп)	150	243	243	-	-	-	8	8	-	-	-	-	235	235	-	-	-	-
Тварини	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Багаторічні насадження	170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші основні засоби	180	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-
Відшкодування	190	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Машини і обладнання матеріальні активи	200	2077	2077	81	-	-	238	238	81	-	-	-	1900	1900	-	-	-	-
Тимчасові (нестиглі) споруди	210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Природні ресурси	220	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвентарна гара	230	13047	13047	-	-	-	236	236	-	-	-	-	12811	12811	-	-	-	-
Предмети продажу	240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші необоротні матеріальні активи	250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	260	138363	73893	220	-	-	763	635	7063	-	-	-	137820	80301	-	-	-	-

З рядка 260 графа 14 вартість основних засобів, щодо яких існують передбачені чинним законодавством обмеження права власності

вартість оформлених у заставу основних засобів

залишок вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо)

первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів

основні засоби оцінювані єдиним (цілісним) майновим комплексом

вартість основних засобів, призначених для продажу

залишок вартість основних засобів, утриманих унаслідок надзвичайних подій

з рядка 260 графа 5 вартість основних засобів, придбаних за рахунок цільового фінансування

Вартість основних засобів, що взяті в операційну оренду

З рядка 260 графа 15 знос основних засобів, щодо яких існують обмеження права власності

З рядка 105 графа 14 вартість інвестиційної нерухомості, оціненої за справедливою вартістю

(261)

(262)

(263)

(264)

(265)

(266)

(267)

(268)

(269)

-

-

886

28481

-

39

-

-

-

-

-

III. Капітальні інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
I	2	3	4
Капітальне будівництво	280	-	32
Придбання (виготовлення) основних засобів	290	43	-
Придбання (виготовлення) інших	300	95	74
необоротних матеріальних активів			
Придбання (створення) нематеріальних активів	310	-	-
Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	320	-	-
Інші	330	-	-
Разом	340	138	106

З рядка 340 графа 3 капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість,
фінансові витрати, включені до капітальних інвестицій

(341)
(342)

IV. Фінансові інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
I	2	3	4
A. Фінансові інвестиції за методом участі в капіталі в:			5
асоційовані підприємства	350	-	900
дочірні підприємства	360	-	-
спільну діяльність	370	-	-
B. Інші фінансові інвестиції в:			
частки і паї у статутному капіталі	380	-	-
інших підприємств			
акції	390	-	-
облігації	400	-	-
інші	410	-	-
Разом (розд.А + розд.Б)	420	-	900

З рядка 1035 гр. 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан)

Інші довгострокові фінансові інвестиції відображені:
за собівартістю (421)

за справедливою вартістю (422)

Поточні фінансові інвестиції відображені:
за амортизованою собівартістю (423)

за собівартістю (424)

за справедливою вартістю (425)

за амортизованою собівартістю (426)

З рядка 1160 гр. 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан)

V. Доходи і витрати

Найменування показника	Код рядка	Доходи	Витрати
I	2	3	4
A. Інші операційні доходи і витрати			
Операційна оренда активів	440	10	-
Операційна курсова різниця	450	1314	338
Реалізація інших оборотних активів	460	-	-
Штрафи, пені, неустойки	470	-	14
Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	480	-	-
Інші операційні доходи і витрати	490	6523	1191
у тому числі: відрахування до резерву сумнівних боргів	491	X	-
непродуктивні витрати і витрати	492	X	-
B. Доходи і витрати від участі в капіталі та інвестиціями в:			
асоційовані підприємства	500	-	-
дочірні підприємства	510	-	-
спільну діяльність	520	-	-
V. Інші фінансові доходи і витрати			
Дивіденди	530	-	X
Протогенти	540	X	457
Фінансова оренда активів	550	-	-
Інші фінансові доходи і витрати	560	95	-
Г. Інші доходи і витрати			
Реалізація фінансових інвестицій	570	-	-
Доходи від об'єднання підприємств	580	-	-
Результат оцінки корисності	590	-	-
Неопераційна курсова різниця	600	-	-
Безоплатно одержані активи	610	-	X
Списання необоротних активів	620	X	70
Інші доходи і витрати	630	8055	-

Товарообмінні (бартерні) операції з продукцією (товарами, роботами, послугами)
Частка доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за товарообмінними
(бартерними) контрактами з пов'язаними сторонами
З рядків 540-560 графа 4 фінансові витрати, уключені до собівартості активів

(631) -
(632) - %
(633) -

VI. Грошові кошти

Найменування показника	Код рядка	На кінець року
1	2	3
Готівка	640	18
Поточний рахунок у банку	650	17
Інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)	660	1578
Грошові кошти в дорозі	670	-
Еквіваленти грошових коштів	680	-
Разом	690	1613

3 рядка 1090 гр. 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан)

Грошові кошти, використання яких обмежено

(691)

-

VII. Забезпечення і резерви

Види забезпечень і резервів	Код рядка	Залишок на початок року	Збільшення за звіт рік		Використано у звітному році	Стороновано невикорис- тану суму у звітному році	Сума оцінюва- ного відшкоду- вання витрат іншою стороною, що прахована при оцінці за- безпечення	Залишок на кінець року
			нараховано (стверджено)	доплати вдрагуван- ня				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Забезпечення на виплату випусток працівникам	710	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на додаткове пенсійне забезпечення	720	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на виконання гарантійних зобов'язань	730	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на реструктуризацію	740	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на виконання зобов'язань щодо об'єжливих контрактів	750	-	-	-	-	-	-	-
	760	-	-	-	-	-	-	-
	770	-	-	-	-	-	-	-
	775	-	-	-	-	-	-	-
Резерв сумнівних боргів	780	-	-	-	-	-	-	-
Разом								

VIII. Запаси

Найменування показника	Код рядка	Балансова вар- тість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації *	уцінка
1	2	3	4	5
Сировина і матеріали	800	999	-	-
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	-	-	-
Паливо	820	3183	-	-
Тара і тарні матеріали	830	2654	-	-
Будівельні матеріали	840	1071	-	-
Запасні частини	850	650	-	-
Матеріали сільськогосподарського призначення	860	4166	-	-
Поточні біологічні активи	870	-	-	-
Малюнки та швидкозношувані предмети	880	70	-	-
Незавершене виробництво	890	8480	-	-
Готова продукція	900	16026	-	-
Товари	910	1150	-	-
Разом	920	38449	-	-

З рядка 920 графа 3 Балансова вартість запасів:
вдображених за чистою вартістю реалізації
переданих у переробку
оформлених в заставу

(921)
(922)
(923)
(924)
(925)
(926)

Активи на відповідальному зберіганні (позабалансовий рахунок 02)

З рядка 1200 графа 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан) - запаси, призначені для продажу

* визначається за п. 28 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

IX. Дебіторська заборгованість

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	у т.ч. за строками венов ашення		
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців
I	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	52459	9600	2609	40250
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	39261	39261	-	-

Списано у звітному році безнадійної дебіторської заборгованості
із рядків 940 і 950 графа 3 заборгованість з пов'язаними сторонами

(951) 763
(952) -

X. Нестачі і втрати від псування цінностей

Найменування показника	Код рядка	Сума
I	2	3
Виявлено (списано) за рік нестачі і втрат	960	-
Виявлено заборгованість вищих осіб у звітному році	970	-
Сума нестачі і втрат, остаточне рішення щодо винуватців, за якими на кінець року не прийнято (позабалансовий рахунок 072)	980	-

XI. Будівельні контракти

Найменування показника	Код рядка	Сума
I	2	3
Доход за будівельними контрактами за звітний рік	1110	-
Заборгованість на кінець звітного року:		
валовою замовників	1120	-
валовою замовників	1130	-
з авансів отриманих	1140	-
Сума затриманих коштів на кінець року	1150	-
Вартість виконаних субпідрядниками робіт за незавершеними контрактами	1160	-

ХІІ. Податок на прибуток

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Поточний податок на прибуток	1210	-
Відстрочені податкові активи: на початок звітного року	1220	-
на кінець звітного року	1225	-
Відстрочені податкові зобов'язання: на початок звітного року	1230	-
на кінець звітного року	1235	-
Включено до Звіт про фінансові результати - усього	1240	-
у тому числі:		
поточний податок на прибуток	1241	-
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1242	-
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1243	-
Відображено у складі власного капіталу - усього	1250	-
у тому числі:		
поточний податок на прибуток	1251	-
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1252	-
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1253	-

ХІІІ. Використання амортизаційних відрахувань

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Нараховано за звітний рік	1300	12252
Використано за рік - усього	1310	220
в тому числі на:		
будівництво об'єктів	1311	-
придбання (виготовлення) та пошпшення основних засобів	1312	220
з них машини та обладнання	1313	-
придбання (створення) нематеріальних активів	1314	-
погашення отриманих на капіталі інвестицій позик	1315	-
	1316	-
	1317	-

XIV. Біологічні активи

Групи біологічних активів	Код рядка	Обліковуються за первісною вартістю						Обліковуються за справедливою вартістю					
		залишок на початок року		надійшло за рік		вибуло за рік		залишок на кінець року		залишок на початок року		надійшло за рік	
		первісна вартість	накопичена амортизація	первісна вартість	накопичена амортизація	первісна вартість	накопичена амортизація	первісна вартість	накопичена амортизація	первісна вартість	накопичена амортизація	первісна вартість	накопичена амортизація
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Довгострокові біологічні активи – усього в тому числі:													
робоча худоба	1410	155974	10378	-	-	-	5189	-	-	155974	15567	-	-
продукування худоба	1411	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
багаторічні насадження	1412	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші довгострокові біологічні активи	1413	155974	10378	-	-	-	5189	-	-	155974	15567	-	-
Поточні біологічні активи – усього в тому числі:	1414	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
тварини на вирощуванні та відгодівлі	1415	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
біологічні активи в стані біологічних перетворень (срім тварин на вирощуванні та відгодівлі)	1420	-	х	-	-	х	х	-	-	-	х	-	-
інші поточні біологічні активи	1421	-	х	-	-	х	х	-	-	-	х	-	-
Разом	1422	-	х	-	-	х	х	-	-	-	х	-	-
	1423	-	х	-	-	х	х	-	-	-	х	-	-
	1424	-	х	-	-	х	х	-	-	-	х	-	-
	1430	155974	10378	-	-	-	5189	-	-	155974	15567	-	-

З рядка 1430 графа 5 і графа 14 вартість біологічних активів, придбаних за рахунок цільового фінансування

З рядка 1430 графа 6 і графа 16 залишкова вартість довгострокових біологічних активів, первісна вартість

поточних біологічних активів і справедлива вартість біологічних активів,

утрачених унаслідок податкових подій

З рядка 1430 графа 11 і графа 17 балансова вартість біологічних активів, щодо яких існують перелічені

закондавством обмеження права власності

(1431)

(1432)

(1433)

XV. Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів

Найменування показника	Код рядка	Вартість первісного визнання	Витрати, по- в'язані з біологічними перетворен- нями	Результат від первісного визнання		Уцілка	Виручка від реалізації	Собівартість реалізації	Фінансовий результат (прибуток +, витрати -) від первісного визнання та реалізації	
				дохід	витрати				реалізації	реалізації
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Продукція та додаткові біологічні активи рослинництва - усього	1500	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
У тому числі:										
зернові і зернобобові	1510	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
з них:										
пшениця	1511	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
соя	1512	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
соняшник	1513	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
ріпак	1514	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
цукрові буряки (фабричні)	1515	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
картопля	1516	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
плоди (яричкові, кісточкові)	1517	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
інша продукція рослинництва	1518	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
додаткові біологічні активи рослинництва	1519	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
Продукція та додаткові біологічні активи тваринництва - усього	1520	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
У тому числі:										
приріст живої маси - усього	1530	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
з нього:										
всіх видів рогатої худоби	1531	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
свиней	1532	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
молото	1533	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
овеча	1534	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
яєць	1535	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
інша продукція тваринництва	1536	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
додаткові біологічні активи тваринництва	1537	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
продукція рибництва	1538	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
продукція птахівництва	1539	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-
Система господарства (продукція та додаткові біологічні активи) - усього	1540	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-

ЕП Козак Олена
Федорівна

Козак Олена Федорівна

ЕП Урсуп Галина
Миколаївна

Урсуп Галина Миколаївна

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ОЗ	Основні засоби
ПКУ	Податковий Кодекс України
ЗУ	Закон України
НП(С)БО	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку
МСФЗ	Міжнародні стандарти фінансової звітності
МСБО	Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку
ТОВ	Товариство з обмеженою відповідальністю

Ім'я користувача:
Бухгалтерського обліку та консалтингу Степаненко ...

ID перевірки:
1015320306

Дата перевірки:
30.05.2023 14:03:38 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
30.05.2023 14:29:03 EEST

ID користувача:
100005736

Назва документа: Макаревська Валерія Валеріївна (КБР)

Кількість сторінок: 70 Кількість слів: 14791 Кількість символів: 115251 Розмір файлу: 588.68 KB ID файлу: 1014990758

7.99% Схожість

Найбільша схожість: 0.83% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1000103254)

6.3% Джерела з Інтернету

325

Сторінка 72

6.45% Джерела з Бібліотеки

399

Сторінка 79

0.11% Цитат

Цитати

3

Сторінка 80

Не знайдено жодних посилань

0.85% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

0.47% Вилучення з Інтернету

44

Сторінка 81

0.85% Вилученого тексту з Бібліотеки

126

Сторінка 81

УДК 657(082) О-17

Редакційна колегія:

Бондар М.І. – д.е.н., професор, декан факультету обліку та податкового менеджменту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Коршикова Р.С. – к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Ловінська Л.Г. – д.е.н., професор, завідувач кафедри податкового менеджменту та фінансового моніторингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Петрик О.А. – д.е.н., професор, завідувач кафедри аудиту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Бугай Н.О. – секретар, к.е.н., доцент кафедри аудиту КНЕУ імені Вадима Гетьмана.

Рекомендовано до видання

Науково-методичною радою КНЕУ імені Вадима Гетьмана

Протокол №6 від 31 травня 2023 року

Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку [Електронний О-17 ресурс]: 3б. матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції; 11 травня 2023 р. – К.: КНЕУ, 2023. – 287 с. ISBN 978-966-926-373-5

У збірнику подано тези доповідей учасників VIII Всеукраїнської науковопрактичної студентської конференції «Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку» (11 травня 2023 року). У матеріалах викладено низку питань, присвячених визначенню та обґрунтуванню сучасних напрямів розвитку обліку, аналізу, аудиту й оподаткування в умовах реалізації концепції сталого розвитку.

За точність викладу матеріалу та достовірність фактів, прізвищ, цитат відповідальними є автори тез.

УДК 657(082)

*Розповсюджувати та тиражувати без
офіційного дозволу КНЕУ заборонено*

ISBN 978-966-926-373-5

© КНЕУ, 2023

З М І С Т

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ЗА НАПРЯМАМИ

Розділ 1. Актуальні проблеми розвитку теорії і практики бухгалтерського обліку та звітності

<i>Арполенко Л.О.</i>	Особливості обліку інвентаризації активів підприємства та контролю розрахунків за відшкодування завданих збитків.	8
<i>Барковець І.Ю.</i>	Напрями удосконалення обліку виробничих запасів підприємства.	10
<i>Бездушний В.І.</i>	Особливості методології складання консолідованої фінансової звітності.	12
<i>Беренич М.М.</i>	Проблеми організації обліку запасів на підприємстві.	14
<i>Білик К.Ю.</i>	Кредити банків в іноземній валюті та їх облік.	17
<i>Блаженко Є.О.</i>	Особливості облікової політики підприємства щодо основних засобів.	19
<i>Блінська Д.С.</i>	Основні проблеми обліку реалізації готової продукції.	21
<i>Бухарінова І.А.</i>	Сучасні тенденції автоматизації обліку основних засобів.	23
<i>Гаврилюк Х.К.</i>	Проблеми впровадження автоматизованих інформаційних систем у процеси бухгалтерського обліку.	25
<i>Гайдук А.Р.</i>	Ноу-хау: сутність та облікове забезпечення.	27
<i>Гірча Н.А.</i>	Організація обліку витрат на різних об'єктах будівництва.	30
<i>Гончарук А.С.</i>	Значення бухгалтерського обліку власного капіталу приватного акціонерного товариства в сучасних умовах економіки.	32
<i>Гребенюк А.Г.</i>	Особливості обліку оплати праці в умовах воєнного стану.	34
<i>Грицюк І.Г.</i>	Особливості обліку електронних грошей.	36
<i>Гурняк А.О.</i>	Актуальні питання амортизації необоротних активів підприємства.	38
<i>Денисенко Т.С.</i>	Порівняльний аналіз складання фінансових звітів за різними стандартами: ЗПБО США (US GAAP) та МСФЗ (IFRS).	41
<i>Єлькін В.О.</i>	Стан та проблематика податкового механізму акцизного податку.	43
<i>Канельська А.В.</i>	Фінансові результати діяльності підприємств: їх стан та чинники впливу при воєнному стані.	45
<i>Клігунова А.А.</i>	Порядок створення та обліку резерву сумнівних боргів як елемент облікової політики підприємства.	47
<i>Князева О.О.</i>	Інформаційно-аналітичне забезпечення оцінювання ефективності роботи працівників підприємства.	50
<i>Коряк А.С.</i>	Функції бухгалтерського обліку: сутність та вимоги.	52
<i>Костенко А.С.</i>	Проблеми визнання, оцінки та обліку дебіторської заборгованості.	54
<i>Кравченко Б.О.</i>	Бухгалтерсько-правовий аспект торгівлі в інтернет-магазині.	56
<i>Кривенко Т.С.</i>	Особливості формування фінансових результатів сільськогосподарських підприємств.	58
<i>Лавриненко Ю.С.</i>	Штучний інтелект: особливості впровадження в практику інформаційного забезпечення управління.	60
<i>Лях А.С.</i>	Нематеріальні активи: економічна сутність та класифікація.	63
<i>Макаревська В.В.</i>	Особливості обліку основних засобів в умовах воєнного стану.	65
<i>Містюк М.О.</i>	Підходи щодо відображення інформації про працю та її оплату в обліковій політиці підприємства.	67